

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**REINHOLD HUYER (1850–1928). ŽIVOT A DÍLO REGIONÁLNÍHO
HISTORIKA A MĚSTSKÉHO ARCHIVÁŘE**

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Rauchová, Ph.D.

Autor práce: Hana Koubková

Studijní obor: Historie

Ročník: 4.

2013

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitelů a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 23. července 2013

.....

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Jitce Rauchové, Ph.D., za odborné vedení práce, její ochotu a cenné rady. Děkuji PhDr. Danielu Kováři za zpřístupnění fondu Reinholda Huyera a další potřebné materiály nutné k sepsání této práce. Velký dík patří pracovníkům Státního okresního archivu České Budějovice a Regionálního oddělení Jihočeské vědecké knihovny. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat rodičům, kteří mě podporovali během celého studia.

ANOTACE

Hana KOUBKOVÁ, *Reinhold Huyer (1850–1928). Život a dílo regionálního historika a městského archiváře*, bakalářská práce, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2013, 64 stran textu, 15 stran příloh (neustránkováno).

Předložená bakalářská práce je pokusem o první komplexnější zachycení života, veřejné činnosti a díla středoškolského učitele, městského archiváře a regionálního historika Reinholda Huyera (1850–1928). Práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola popisuje osobní život Reinholda Huyera, jeho studium, rodinu, život v Českých Budějovicích a poslední roky strávené na Dobré Vodě u Nových Hradů. Druhá kapitola pojednává o působení profesora Huyera v německých spolcích ve městě (Deutscher Böhmerwaldbund, Deutsche Liedertafel), o jeho práci ve škole a v městském archivu. Třetí kapitola je zaměřena na dílo Reinholda Huyera. Po závěru, který rekapituluje životní osudy a činnost této osobnosti, následuje seznam použitých pramenů, literatury a prezentace příloh. Práce vznikla na základě prostudování regionálního tisku a Huyerovy dosud nezpracované osobní pozůstalosti uložené ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích.

ABSTRACT

Hana KOUBKOVÁ, *Reinhold Huyer (1850–1928). The Life and work of a regional historian and a town archivist*, bachelor thesis, The History Department, Philosophical Faculty of the University of South Bohemia, České Budějovice 2013, 64 pages of text, 15 pages of supplements (nonpaged).

This bachelor thesis is the attempt to provide the first more comprehensive survey of life, public activities and work of a school teacher, a town archivist and a regional historian Reinhold Huyer (1850–1928). The thesis is divided into three chapters. The first chapter describes Huyer's life, his studies, family, life in České Budějovice and his final years in Dobrá Voda near Nové Hrady. The second chapter deals with Huyer's public activities in German associations in the town (Deutscher Böhmerwaldbund, Deutsche Liedertafel), his work at school and in the town archives. The third chapter focuses on the Reinhold Huyer's historical work. The conclusion, which recapitulates the career and activities of this personality, is followed by the list of used sources, literature and presentation of supplements. This bachelor thesis is a result of studies of local press and simultaneously studies of Reinhold Huyer's personal fund, previously unavailable, so far untreated, which is deposited in a State District Archives in České Budějovice.

OBSAH

Úvod	7
1. Soukromý život	11
1.1. Mládí a studia.....	11
1.2. Půchod do Českých Budějovic.....	14
1.3. Rodina.....	16
1.4. Závěr života	20
2. Veřejná činnost	23
2.1. Profesor.....	23
2.1.1. C. k. německá státní vyšší reálná škola	24
2.1.2. Další pedagogická činnost	28
2.2. Archivář	29
2.2.1. Huyerova činnost v archivu do roku 1918.....	29
2.2.2. Kontakty městského archiváře.....	31
2.2.3. Nucený odchod z archivu	34
2.2.4. Huyerův podíl na pojmenování českobudějovických ulic.....	36
2.3. Člen spolků	38
2.3.1. Deutscher Böhmerwaldbund.....	38
2.3.2. Deutsche Liedertafel	40
3. Dílo	43
3.1. Samostatné publikace	44
3.2. Příspěvky v novinách a časopisech.....	47
3.3. Hodnota díla.....	50
3.4. Huyerův podíl na sepsání obecních kronik.....	51
Závěr	53
Seznam pramenů a literatury	55
1. Prameny	55
1.1. Nevydané prameny	55
1.2. Periodika	55
1.3. Vydané prameny.....	55
2. Literatura.....	57
3. Internetové zdroje	61
Seznam příloh	62

Úvod

Předkládaná bakalářská práce se zabývá životem středoškolského učitele, městského archiváře a regionálního historika Reinholda Huyera (1850–1928). Profesor Huyer, žijící v Českých Budějovicích od 80. let 19. století, se zapsal svou činností a rozsáhlým dílem do dějin města, avšak doposud nebyla jeho osobě věnována náležitá pozornost. Kromě nekrologů z roku 1928¹ a článku k desátému výročí úmrtí,² které vyšly v místním německém tisku, se lze dozvědět o životě Reinholda Huyera z příspěvku Daniela Kováře v Rodopisné revue, který se stal také podkladem pro sepsání této práce.³

Cílem této práce je zachycení Huyerova soukromého, pracovního i společenského života. Práce se pokusí objasnit, zda se Huyer zapojil do dění ve městě aktivně a zda se angažoval v česko-německém sporu. Bude se snažit odpovědět na to, zda byl profesor vnímán jako sice amatérský, ale spolehlivý regionální historik a jaká témata mu vlastně byla blízká?

Po formální stránce je práce rozdělena do tří kapitol, které jsou řazeny tematicky. První kapitola, *Soukromý život*, popisuje život Reinholda Huyera od narození až po smrt. Zabývá se Huyerovým mládím, studiem na gymnáziu v Litoměřicích a přípravou na budoucí povolání učitele na filozofické fakultě v Praze. Stranou zájmu nezůstává ani Huyerova celoživotní záliba – hudba. Dále jsou zaznamenány první pedagogické zkušenosti suplenta Huyera na státní reálné škole v Liberci. Druhá podkapitola zachycuje příchod mladého, nadějného pedagoga do Českých Budějovic, které mu učarovaly svou historií a staly se mu domovem. Další část se snaží stručně zachytit životní osudy ostatních členů početné rodiny Huyerovy. Poslední podkapitola je věnována závěru jeho života, odchodu z města pod Černou věží na odpočinek na Dobrou Vodu u Nových Hradů, kde se plně věnoval psaní, a jeho úmrtí a pohřbu.

Druhá kapitola nese název *Veřejná činnost* a je rozdělena do tří tematických podkapitol. První mapuje pedagogickou dráhu Reinholda Huyera, její podstatná část se zabývá působením profesora na českobudějovické německé reálce, na které vyučoval dlouhých dvacet pět let, druhá část se věnuje Huyerově pedagogické činnosti na počátku 20. století, kdy vypomáhal na dalších českobudějovických školách. Následující

¹ Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 30, s. 1–3; Waldheimat 5, 1928, č. 6, s. 81–83.

² Budweiser Zeitung 77, 1938, č. 32, s. 2–3; č. 33, s. 2–3.

³ Daniel KOVÁŘ, *Reinhold Huyer, zpráva o životě archivářově*, Rodopisná revue 4, 2004, s. 5–10.

podkapitola sleduje Huyerovu práci v městském archivu, v němž zažil také převratové dny roku 1918 a z něhož byl jako rodilý Němec spjatý s bývalou správou města nucen nedobrovolně odejít. Pozornost je také věnována kontaktům s dalšími archiváři a historiky a je zmíněn profesorův podíl na pojmenování českobudějovických ulic. Třetí podkapitola se zabývá zapojením profesora do společenského života českobudějovických Němců v rámci spolků Deutscher Böhmerwaldbund a Deutsche Liedertafel.

Celá práce je ukončena kapitolou pojmenovanou *Dílo*. Vzhledem k obrovské šíři Huyerova zájmu o dějiny jižních Čech a především Českých Budějovic kapitola přináší pouze přehled samostatně vydaných publikací a výčet periodik, v nichž pravidelně vycházely Huyerovy odborné články s regionální tematikou. Tuto kapitolu doplňuje bibliografie prací Reinholda Huyera se vztahem k jižním Čechám, která tvoří součást příloh předkládané práce.

Heuristická základna práce vychází z písemné pozůstalosti Reinholda Huyera, která se nachází ve Státním okresním archivu České Budějovice od roku 2009, kdy došlo na třetím jihočesko-hornorakouském setkání archivářů k navrácení této pro jižní Čechy cenné pozůstalosti, která do té doby byla uložena v lineckém zemském archivu.⁴ Osobní fond Reinhold Huyer čítá dvacet devět kartonů, z toho největší část tvoří poznámky, výpisky a koncepty. Ve fondu jsou uloženy také Huyerovy rukopisy publikovaných i nepublikovaných prací. Materiálů k osobnímu životu se však ve fondu nachází poskrovnu, proto byly k sepsání práce využity další zdroje.

K popisu Huyerova působení na německých českobudějovických školách bylo potřeba využít fondů středních škol, na nichž Huyer učil, konkrétně osobních spisů učitelů a školních kronik. Pojednání o Huyerově práci městského archiváře bylo zpracováno na základě fondu Archivu města České Budějovice, přesněji spisové manipulace z let 1869–1928, v níž uložené prameny institucionální povahy zaznamenávají především kontakty s městskou radou a ostatními archivy. Údaje o narození, sňatku a úmrtí jednotlivých členů početné rodiny Huyerovy byly čerpány z matrik, z nichž většina je v dnešní době zpřístupněna v digitální podobě. Taktéž obecní kroniky, na jejichž sepsání se profesor podílel, lze nalézt v digitální podobě.

Důležitým pramenem pro tuto práci se stal dobový tisk, a to Budweiser Kreisblatt, Budweiser Zeitung, Waldheimat a Mittheilungen des Vereines für

⁴ Daniel KOVÁŘ, *Návrat pozůstalosti archiváře Huyera do Českých Budějovic*, Jihočeský sborník historický 79, 2010, s. 257–258.

Geschichte der Deutschen in Böhmen, na jejichž stránkách Huyer publikoval přes stovku odborných článků týkajících se regionálních dějin.

Životní osudy osoby nelze psát bez kontextu doby, v níž žila. Reinhold Huyer se narodil v dobách habsburské monarchie a během svého života zažil několik zásadních proměn doby, počínaje vyostřováním vztahů mezi Čechy a Němci v 60. letech 19. století, přes rakousko-uherské vyrovnání, první světovou válku až ke vzniku a prvnímu desetiletí samostatného Československa.

Dějiny habsburské monarchie ve sledovaném období jsou v české i zahraniční literatuře dobře zpracované, předkládaná práce vychází zejména z díla Otty Urbana⁵ a A. J. P. Taylora.⁶ V souvislosti s vyostřujícími se vztahy mezi Čechy a Němci v monarchii bylo vhodné nahlédnout také do prací Jana Křena⁷ a Jiřího Kořalky.⁸ Stěžejní literaturu pro zpracování Huyerovy kariéry středoškolského pedagoga představovaly práce Miroslava Novotného, který mapuje vývoj školství v jižních Čechách od středověku až do počátku 21. století,⁹ a Kateřiny Řezníčkové, jež popisuje vývoj školství ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století a zabývá se blíže také životem profesorů a studentů.¹⁰

Nepostradatelným zdrojem informací celé práce se staly *Encyklopedie Českých Budějovic*, druhé, rozšířené vydání,¹¹ a mnohé práce Daniela Kováře, který se dlouhodobě věnuje dějinám města.¹² K dokreslení dobové atmosféry vhodně posloužily paměti českobudějovického učitele Františka Rady, který ve své první knize poutavě zachytil život v Českých Budějovicích na přelomu 19. a 20. století.¹³ Ve druhé knize F. Rada popsal události ve městě na pozadí první světové války a prvního desetiletí

⁵ Otto URBAN, *Česká společnost 1848–1918*, Praha 1982.

⁶ Alan John Percivale TAYLOR, *Poslední století habsburské monarchie. Rakousko-Uhersko v letech 1809–1918*, Brno 1998.

⁷ Jan KŘEN, *Dvě století střední Evropy*, Praha 2005; TÝŽ, *Konfliktní společenství. Češi a Němci 1780–1918*, Praha 1990.

⁸ Jiří KOŘALKA, *Češi v habsburské říši a v Evropě 1815–1914: sociálně-historické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích*, Praha 1996.

⁹ Miroslav NOVOTNÝ a kol., *Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech od středověkých počátků do současnosti*, České Budějovice 2006.

¹⁰ Kateřina ŘEZNÍČKOVÁ, *Študáci a kantoři za starého Rakouska. České střední školy v letech 1867–1918*, Praha 2007.

¹¹ *Encyklopedie Českých Budějovic*, České Budějovice 2006.

¹² Daniel KOVÁŘ, *Budějovice před sto lety. Jihočeská metropole v roce 1900 aneb rok 1900 v jihočeské metropoli*, České Budějovice 2000; TÝŽ, *Budějovický poutník aneb Českými Budějovicemi ze všech stran*, Praha 2006; TÝŽ, *Muži v čele budějovické radnice*, České Budějovice 2008; Daniel KOVÁŘ – Pavel KOBLASA, *Ulicemi města Českých Budějovic. Názvy českobudějovických prostranství v minulosti a dnes*, Jelmo 1998.

¹³ František RADA, *Když se psalo c. k.: Ze života Českých Budějovic na počátku století*, České Budějovice 1966.

samostatného Československa, kdy se českobudějovičtí Češi a Němci museli naučit novému soužití.¹⁴ Vzpomínky Františka Rady straníčího české národnosti ve městě byly doplněny pojednáním o průběhu a důsledcích převratových dnů roku 1918 v Českých Budějovicích, které odborně zpracoval Miloslav Pecha.¹⁵ Dějiny města pod Černou věží, jimiž se profesor Huyer intenzivně věnoval a o nichž výtěžil z archivních pramenů nebývalé množství faktografických údajů, zachytil ve své knize Jiří Chvojka, ačkoliv, jak si je autor sám vědom, se jedná spíše o beletristické dílo postrádající poznámkový aparát, popisuje komplexně dějiny města od založení až po rok 1990.¹⁶

Vhledem k tématu předkládané práce a povaze dochovaných pramenů byla použita metoda biografická, a to individuální biografie.

Reinhold Huyer právem patří k významným osobnostem budějovické historiografie konce 19. a počátku 20. století a nepochybně si zaslouží pozornost současných historiků, kteří z jeho obsáhlého díla čerpají dodnes. Předkládaná práce by měla být impulsem k dalšímu zájmu o tuto výjimečnou osobnost.

¹⁴ TÝŽ, *Když se psalo T. G. M.: České Budějovice v prvním desetiletí republiky*, České Budějovice 1970.

¹⁵ Miloslav PECHA, *Státní převrat v říjnu 1918 v Českých Budějovicích. Předpoklady, průběh význam*, České Budějovice 1999.

¹⁶ Jiří CHVOJKA, *Město pod Černou věží. Vyprávění z historie Českých Budějovic*, České Budějovice 1992.

1. Soukromý život

1.1. Mládí a studia

Reinhold Huyer je právem řazen k významným jihočeským patriotům. Přestože pocházel ze severu Čech, České Budějovice a okolí se mu staly opravdovým domovem, kterému věnoval svá celoživotní bádání a odkryl mnohá zajímavá fakta o dějinách města i celého kraje. Jako pedagog a člen českobudějovických spolků se také zapsal do paměti řady svých kolegů a studentů.

Reinhold Huyer se narodil 6. května 1850, následujícího dne byl pokřtěn¹⁷ ve vsi Jiřetín pod Bukovou.¹⁸ Otec, učitel Emanuel Huyer a matka Anna, rozená Friedrich,¹⁹ žili v sousední obci, v Lučanech nad Nisou.²⁰ V této malé jizerské vesnici, ležící na březích Lužické Nisy, nedaleko Jablonce nad Nisou prožil své dětství.

Důležitou etapou Huyerova života byla studia. Malý Reinhold navštěvoval nejprve obecní školu v Lučanech nad Nisou, na které vyučoval i jeho otec.

Roku 1862 odešel na studia do Litoměřic, kde se připravoval na univerzitní vzdělání. Navštěvoval osmileté gymnázium,²¹ na kterém bylo vyučováno náboženství, latina, řečtina, němčina, dějepis vyučovaný společně se zeměpisem,²² matematika, ve které patřil Huyer jistě mezi nejlepší v ročníku, filozofická propedeutika²³ a fyzika²⁴ vyučovaná společně s biologií.²⁵ Studenti chodili tehdy do školy od pondělí do soboty, ale ani v neděli neměli volno a museli se účastnit kázání a školních bohoslužeb. Ve škole trávili téměř celý den, dopoledne se vyučovalo od osmi do dvanácti, odpoledne,

¹⁷ Jednalo se o církev římskokatolickou.

¹⁸ V pramenech označováno místo německým názvem Georghenthal.

¹⁹ Záznam o narození Reinholda Huyera. Státní oblastní archiv (dále jen SOA) Litoměřice, fond Sbirka matrik Severočeského kraje, přístupné online:

[http://matriky.soalitomeric.cz/matriky_lite/pages/zoomify.jsp?page=178&entityRef=%28%5En%29%28%28%28localArchiv%2C%5En%2C%29%28unidata%29%29%2815152%29%29, odkaz funkční k 22. červnu 2013].

²⁰ V pramenech označováno místo německým názvem Wiesenthal an der Neisse. Reinhold Huyer uváděl jako místo svého narození Lučany nad Nisou, v některých osobních záznamech ale uváděl obec Smržovku (německy Morchenstern), která sousedila s Lučany nad Nisou.

²¹ Po roce 1848 bylo gymnaziální studium prodlouženo z šesti na osm let. Gymnázium děleno na nižší stupeň, ze kterého byl možný přestup na reálku, a na vyšší stupeň, který připravoval studenty na univerzitní studium. M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 120.

²² V osnovách byl oddělen dějepis od zeměpisu v roce 1909. Josef PETRÁŇ, *Nástin dějin filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze*, Praha 1983, s. 150.

²³ Jednalo se o základy z dějin filozofie, psychologie a logiky. Propedeutika byla vyučována ve dvou nejvyšších ročnících gymnázia. K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študáci*, s. 185.

²⁴ Fyzika byla vyučována jako samostatný předmět po přijetí Marchetovy reformy v roce 1908. TAMTÉŽ, s. 25.

²⁵ TAMTÉŽ, s. 203.

s výjimkou středy a soboty, kdy probíhalo jen dopolední vyučování, od dvou do čtyř.²⁶ Gymnaziální studium bylo ukončeno, po přijetí Bonitz-Exnerovy reformy²⁷ v roce 1849,²⁸ maturitní zkouškou, jejíž vykonání bylo nutné k přijetí na univerzitu. Huyer, stejně jako ostatní gymnaziální studenti, musel složit část písemnou, která se skládala ze zkoušky z mateřského jazyka, latiny, řečtiny a matematiky, a část ústní, která zahrnovala povinně zkoušku z latiny, řečtiny, zemského jazyka a matematiky.²⁹

Po úspěšném absolvování gymnázia pokračoval Huyer ve studiu na filozofické fakultě v Praze. Během let 1869 až 1872 vystudoval filozofické triennium³⁰ nutné pro dráhu středoškolského učitele.³¹ V této době probíhal zápas o univerzitní vyrovnání mezi Čechy, jejichž počet se výrazně zvyšoval, a Němci. Národnostní konflikt byl vyřešen až v roce 1882 rozdělením na českou a německou univerzitu Karlo-Ferdinandovu.³²

Student Huyer si na univerzitě zvolil jednu z obvyklých kombinací, matematika – fyzika.³³ Jako budoucí pedagog musel samozřejmě absolvovat přednášky, které se týkaly jeho specializace, dále měl jako posluchač povinnost navštěvovat přednášky z filozofie, pedagogiky a němčiny.³⁴ Mezi jeho profesory, kteří přednášeli na matematicko-fyzikální sekci, patřili například Vilém Matzka, Karl Hornstein, Heinrich Durége a Ernst Mach.³⁵ Nepochybně Huyer navštěvoval v rámci přednášek z fyziky také známou klementinskou hvězdárnu.

Během časově náročných univerzitních studií si Huyer našel volný čas, ve kterém se věnoval hudbě. Nebývalý hudební talent zdědil po rodičích, kteří ho ve dvanácti letech zapsali do pěveckého sboru. V Praze pak nadále rozvíjel své nadání a stal se členem nově založeného německého studentského pěveckého spolku. Ve spolku

²⁶ Blíže TAMTÉŽ, s. 9–42.

²⁷ Hermann Bonitz byl německý gymnaziální profesor, klasický filolog a filozof. Franz Seraphin Exner byl pražský univerzitní profesor filozofie. TAMTÉŽ, s. 16.

²⁸ *Nástin základních zásad pro veřejné vyučování v Rakousku (Entwurf der Grundzüge des öffentlichen Unterrichtswesens in Österreich)*, tato reforma byla provizorně schválena v roce 1849, definitivně byla potvrzena v roce 1854. M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 120.

²⁹ K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študenti*, s. 46–47.

³⁰ Zavedeno od podzimního semestru 1848/1849 Bonitz-Exnerovou reformou. M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 124–125.

³¹ Státní okresní archiv (dále jen SOKA) České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

³² J. PETRÁŇ, *Nástin*, s. 182.

³³ Dalšími obvyklými kombinacemi byl dějepis – zeměpis, latina – řečtina a matematika – fyzika – přírodopis. TAMTÉŽ, s. 150.

³⁴ K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študenti*, s. 145.

³⁵ Matematik Vilém Matzka (1798–1891), matematik Karl Hornstein (1824–1882), matematik Heinrich Durége (1821–1893), experimentální fyzik Ernst Mach (1838–1916). J. PETRÁŇ, *Nástin*, s. 186.

zpíval, krátce byl i jeho dirigentem. Později účinkoval v mužském kvartetu, které vedl jeho přítel Müller.³⁶ Reinhold Huyer dosáhl uměleckých kvalit, hrál výborně na varhany, později se naučil skvěle ovládat i smyčcové a dechové nástroje, komponoval,³⁷ dokonce se věnoval i hudební teorii a napsal pojednání o harmonii a modulaci.³⁸

Roku 1873 začala Huyerova kariéra středoškolského učitele. Svě první zkušenosti nabyl na státní reálné škole³⁹ v Liberci. Od října zde působil jako suplent,⁴⁰ vyučoval matematiku a fyziku. Jako suplent pobíral roční plat 500 zlatých,⁴¹ služební přírůstek 200 zlatých a nově pobíral plat i o prázdninách.⁴²

Aprobaci z matematiky a fyziky pro vyšší gymnázia s německým vyučovacím jazykem získal po úspěšném složení zkoušky před státní zkušební komisí 22. července 1876 a 24. února 1880 v Praze.⁴³ Zkouška se skládala ze tří částí, z domácích písemných prací z hlavních předmětů, z písemných klauzurních prací, ve kterých si kandidát zvolil hlavní a vedlejší předmět, a z ústní části. Příprava na tuto zkoušku byla finančně i časově náročná.⁴⁴

Kromě matematiky a fyziky mohl Huyer po složení další zkoušky 22. června 1882 v Praze vyučovat na středních školách a učitelských ústavech také zpěv, který byl jeho celoživotním koníčkem.⁴⁵

V Liberci získal Huyer nejen první pedagogické zkušenosti, ale potkal zde i svou budoucí manželku Josefu, s níž strávil celý život.

³⁶ Přítel Müllera se nepodařilo blíže identifikovat.

³⁷ V katalogu Německé národní knihovny uvedena píseň *Du lieber Augustin : das hat uns einer vorgemacht; Wienerlied*, hudbu složil Hans Urbanek, text napsal Reinhold Huyer. Databáze Německé národní knihovny, heslo Reinhold Huyer, přístupné online: [https://portal.dnb.de/opac.htm;jsessionid=74515831E373181EE580C597B2B32E25.prod-worker5?method=showSendResult¤tResultId=atr%3D126549885%26any, odkaz funkční k 19. květnu 2013].

³⁸ Napsal tři teoretická pojednání, která se zabývala správnou kombinací jednotlivých tónů. Světový knihovní katalog WorldCat, heslo Reinhold Huyer, přístupné online: [http://www.worldcat.org/search?q=au%3AHuyer%2C+Reinhold&fq=&dblist=638&start=11&qt=page_number_link, odkaz funkční k 19. květnu 2013]. V článku na pokračování k 10. výročí úmrtí Reinholda Huyera v *Budweiser Zeitung* také zmíněno jeho hudební nadání. *Budweiser Zeitung* 77, 1938, č. 32, s. 2–3; č. 33, s. 2–3.

³⁹ Reálná škola byla sedmiletou střední školou bez klasických jazyků, jejíž výuka byla zaměřena zejména na matematické a přírodovědné vzdělání. K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študáci*, s. 185.

⁴⁰ Suplent byl nejnižší postavený vyučující na střední škole, který zastupoval nemocné profesory, nebo vyučoval v paralelních třídách. TAMTÉŽ, s. 186.

⁴¹ Výplata byla Huyerovi vyplácena ve zlatých, jeden zlatý odpovídal pozdějším dvěma korunám, korunová měna byla zaváděna v Rakousko-Uhersku v 90. letech 19. století. TAMTÉŽ, s. 159.

⁴² Do roku 1873 suplenti plat o prázdninách nepobírali. TAMTÉŽ, s. 150.

⁴³ SOKA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

⁴⁴ K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študáci*, s. 146.

⁴⁵ SOKA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

1.2. Příchod do Českých Budějovic

Huyerova další cesta vedla daleko od rodného kraje, až do jižních Čech. Poprvé spatřil České Budějovice, které se staly jeho druhým domovem, v létě roku 1884. Přicházel do města dvou národností, české a německé. Podle úředního sčítání z roku 1881 měly České Budějovice 23.641 obyvatel, z toho 11.812 Čechů a 11.829 Němců.⁴⁶ K německé národnosti se hlásila také židovská menšina ve městě.⁴⁷ Zvyšování počtu českého obyvatelstva⁴⁸ a německá správa města⁴⁹ vedly k častým národnostním sporům.

V Českých Budějovicích získal začínající pedagog Huyer první stálé místo jako skutečný učitel⁵⁰ na C. k. německé státní vyšší reálné škole, na které nahradil Matthiase Kocha⁵¹ a vyučoval až do svého odchodu do důchodu v roce 1910.⁵²

Po příchodu do Českých Budějovic se Reinhold Huyer s manželkou Josefou, která se vrátila do svého rodného kraje, a s dcerami Marthou a Helenou nastěhoval na Pražské předměstí.⁵³ Mladá rodina, jež se v roce 1885 rozrostla opět o dceru Margarethu, žila v domě číslo 424/23 ve Střelnické ulici,⁵⁴ kterou místní Němci označovali také „Elitgasse“, česky „Elitní ulice“, protože právě zde žila českobudějovická německá elita,⁵⁵ jejíž součástí se postupně stala i rodina Huyerova.⁵⁶

⁴⁶ *Encyklopedie*, s. 365.

⁴⁷ D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 7.

⁴⁸ Od poloviny 19. století přicházeli do Českých Budějovic venkované, kteří začali pracovat v nově vzniklých továrnách. K rozvoji průmyslové výroby ve městě přispělo vybudování železničního uzlu v letech 1868–1874. D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 13. Počet obyvatel vzrostl roku 1890 na 28.227, z toho 16.585 Čechů a 11.642 Němců, roku 1900 na 38.863, z toho 23.427 Čechů a 15.436 Němců. *Encyklopedie*, s. 365.

⁴⁹ Radnice byla čistě německá do roku 1906, kdy Češi zvítězili ve volbách ve 3. sboru. F. RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 35.

⁵⁰ Jednalo se o mezistupeň mezi suplenturou a definitivním profesorským postavením, skutečný učitel byl řádným člen pedagogického sboru, po třech letech na škole byl učitelé potvrzen definitivní status. K. ŘEZNÍČKOVÁ, *Študáci*, s. 152.

⁵¹ PhDr. Matthias Koch se narodil 16. dubna 1840 v Českých Budějovicích, zemřel 12. června 1926 tamtéž, byl středoškolským profesorem, vyučoval na C. k. německé státní vyšší reálné škole, v letech 1884–1904 byl ředitelem C. k. německého státního gymnázia, v roce 1902 mu bylo uděleno čestné občanství města Českých Budějovic. Jiří CHOJKA, *Čestní občané města českých Budějovic*, České Budějovice 1998, s. 23. Záznam o narození Matthiase Kocha doplněn ze zápisu ze Sčítání lidu 1921. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=630005>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

⁵² Blíže v kapitole 2.1. *Profesor*

⁵³ V roce 1875 byly České Budějovice oficiálně rozděleny na čtyři okrsky: vnitřní město, Pražské předměstí, Vídeňské předměstí a Linecké předměstí. D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 13.

⁵⁴ Záznam ze Sčítání lidu 1890. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=630206&page=248&lang=cs>, odkaz funkční k 29. červnu 2013]. Německy byla ulice označována Schiessstattgasse, název byl odvozen od budovy střelnice spolku ostrostřelců, která se v ulici nacházela. Dnes nese ulice název 28. října. D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 134–135.

⁵⁵ TAMTÉŽ, s. 135.

Huyerovi bydleli v prvním patře, v bytě číslo 3, k němuž náleželo i užívání zahrady za domem. Roční nájemné platili přes 300 zlatých a při Huyerově ročním platu na reálce, který se pohyboval v 80. letech kolem 1.000 zlatých, a služebním přídatku, jenž byl kolem 250 zlatých, to byla pro mladou rodinu vysoká částka.⁵⁷

Nemalé náklady museli také investovat do domácnosti, protože bylo potřeba, aby Huyerovi, jakožto rodina pedagoga, působili na okolí spořádaně. Kariérní postup závisel i na zapojení učitele do společenského života, což samozřejmě vyžadovalo opět určité finance.

V roce 1886, kdy Huyerovi napjatě očekávali příchod dalšího potomka, tentokrát syna Reinholda, se do Českých Budějovic přestěhovala Huyerova tchýně Anna Knirsch, aby pomohla dceři Josefě s rodinou. Anna Knirsch, v této době již vdova, se do rodného Liberce nikdy nevrátila a zůstala až do své smrti v roce 1902 u dcery.⁵⁸

S vedením domácnosti pomáhala mladé Josefě, jak bylo zvykem v rodinách státních úředníků, služebná Marie Hošek.⁵⁹ Od roku 1896, kdy domácnost čítala už deset členů, u nich vypomáhala Františka Wotruba.⁶⁰ Po smrti manželky Josefy se starala o chod rodiny služebná Hedwig Schröder.⁶¹

V roce 1895 převzal Huyer městský archiv po zesnulém správci Georgu Seegertovi,⁶² jenž Huyerovi v předchozích letech poskytl mnohé materiály ke studiu

⁵⁶ Dům, v němž rodina Huyerova žila, vlastnil Friedrich Bowitz, místní výrobce pian. Mezi Huyerovy sousedy patřil například Adolf Lindner, bývalý hejtman, kustod městského muzea a archeolog, dále Richard Reichel s rodinou a hejtman Karel Kutschera. D. KOVÁŘ, *Reinhold Huyer*, s. 10. Záznam ze Sčítání lidu 1900. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=630333>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

⁵⁷ SOKA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

⁵⁸ Anna Knirsch, rozená Anders, se narodila 8. září 1811 v Liberci, zemřela 10. července 1902 v Českých Budějovicích. Záznam ze Sčítání lidu 1890. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=630206&page=248&lang=cs>, odkaz funkční k 29. červnu 2013]. Záznam o úmrtí Anny Knirsch. SOA Třeboň, fond Sběrka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2816&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 22. červnu 2013].

⁵⁹ Marie Hošek se narodila 13. května 1864 v Bechyni. Záznam ze Sčítání lidu 1890. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&id=630206&page=248&lang=cs>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

⁶⁰ Františka Wotruba se narodila 10. ledna 1876 v Újezdu u Českých Budějovic. Záznam ze Sčítání lidu 1900. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=630333>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

⁶¹ Hedwig Schröder se narodila 15. října 1883 v Lenoře. Záznam ze Sčítání lidu 1910. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=630333>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

⁶² Georg Seegert (1836–1895) zastával v letech 1884–1895 funkci městského archiváře, uspořádal archiv a skartoval podle něj nepotřebné spisy, mezi nimiž bylo mnoho cenných písemností týkajících se městského hospodářství v 17. až 19. století. *Encyklopedie*, s. 28.

místní historie. Jako správce archivu, který byl tehdy umístěn ve čtyřech místnostech v přízemí radnice, věnoval profesor Huyer veškerý volný čas bádání. Historie, jeho celoživotní koníček, se mu nyní stala i zaměstnáním. V archivu odvedl díky své pili, trpělivosti a pracovitosti nebývalý kus práce, zejména bylo cenné Huyerovo zregestování⁶³ mnohých písemností.⁶⁴

V roce 1910 opustil profesor reálku a odešel do penze. Jelikož byl ale člověkem aktivním, pracovitým, rozhodl se nadále vyučovat na Německé dívčí průmyslové škole, kterou nakonec i vedl od roku 1915 do roku 1918. Také působil na Německém dívčím lyceu a při lyceu působící dvouleté obchodní škole.⁶⁵

V této době žil profesor na Pražské třídě, v domě číslo 23.⁶⁶ Huyerovi jistě dobře zapadli mezi místní obyvatele, mezi nimiž byl i další pedagog a ředitel gymnázia Matthias Koch s rodinou.⁶⁷

Události roku 1918 přinesly ale zásadní změny a zasloužilý profesor Huyer byl nucen, jako rodilý Němec, opustit, po výrazném snížení počtu německých škol ve městě, nejen všechny budějovické školy, na nichž řadu let působil, ale i archiv, kterému obětoval tolik času a úsilí.⁶⁸

1.3. Rodina

Reinhold Huyer byl úspěšný nejen na poli pracovním, ale dařilo se mu i v osobním životě. S manželkou Josefou⁶⁹ založil na tehdejší poměry a společenské postavení velice početnou rodinu, z osmi dětí se sedm dožilo dospělosti.⁷⁰

Manželka Josefa, rozená Ottová, se narodila jako nemanželské dítě 8. prosince 1851 v Počátkách⁷¹ nedaleko Jindřichova Hradce, následující den byla pokřtěna.⁷² Jako

⁶³ Regest je výtah z písemnosti, který podává základní údaje o textu. Rozlišuje se regest záhlavní, který uvádí pouze stručné informace (kdo, kdy, komu, co) a regest náhradní, který popisuje obsah písemnosti podrobně. Ivan HLAVÁČEK – Jaroslav KAŠPAR – Rostislav NOVÝ, *Vademecum pomocných věd historických*, Jinočany 2004, s. 214–215.

⁶⁴ Blíže v kapitole 2.2. *Archivář*.

⁶⁵ Blíže v kapitole 2.1. *Profesor*.

⁶⁶ D. KOVÁŘ, *Reinhold Huyer*, s. 6.

⁶⁷ Záznam ze Sčítání lidu 1921. SOA Třeboň, fond Sčítání lidu, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=630005>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

⁶⁸ Blíže v kapitole 2. *Veřejná činnost*.

⁶⁹ V některých pramenech uváděna jako Josefina.

⁷⁰ Srov. K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študenti*, s. 163.

⁷¹ Město v jihovýchodních Čechách v bývalém okrese Pelhřimov. Zajímavostí je, že krátce po narození Josefy (16. prosince 1851) projížděl Počátkami Karel Havlíček Borovský na cestě do vyhnanství do Brixenu. Oficiální web města Počátky, Kronika města, přístupné online:

Josefin otec se přihlásil Tomáš Procházka, c. k. úřední sluha v Počátkách.⁷³ Její matka Josefa, dcera krejčovského mistra, pocházela z Jindřichova Hradce.⁷⁴ V roce 1854 Josefu adoptovali manželé Knirschovi, kteří žili v Liberci. Novým otcem Josefy se stal policejní komisař Anton Knirsch a jeho žena Anna, rozená Anders.⁷⁵ V Liberci se Josefa seznámila s budoucím manželem Reinholdem, který učil jako suplent na německé reálce.

Dvaceti šestiletý Reinhold požádal Josefu Knirsch o ruku. Svatba se konala 30. listopadu 1876 v Liberci.⁷⁶ Na tehdejší poměry a společenské postavení se Huyer oženil brzy, většinou učitelé zakládali rodinu až po obdržení definitivního místa, obvykle ve více jak třiceti letech.⁷⁷

Novomanželům se narodila 11. září 1878 prvorozená dcera Martha Emma.⁷⁸ Ta se provdala 13. června 1903 v Českých Budějovicích za Antona Alberta, který byl nadporučíkem ve Vídni a později generálem v Innsbrucku.⁷⁹ Měli spolu dceru Ilse.⁸⁰

[http://www.pocatky.cz/pages/?pg=sect§=28&l=2&sub=12&id_title=62, odkaz funkční k 18. červenci 2013].

⁷² Záznam o narození Josefy. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=6508&page=1&search=po%C4%8D%C3%A1tky&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 22. červnu 2013].

⁷³ Tomáš Procházka byl synem Josefa Procházky, kapelního mistra u c. k. polního pluku, a Kateřiny, rozené Hazel, oba rodiče pocházeli z Prahy. TAMTÉŽ.

⁷⁴ Josefa Ottová byla dcerou Jana Otty, krejčovského mistra, a Kateřiny, rozené Smolka, oba rodiče pocházeli z Jindřichova Hradce. TAMTÉŽ.

⁷⁵ Jména adoptivních rodičů Josefy byla uvedena např. v zápise o narození dcery Margarethy. TAMTÉŽ, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2742&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013]. Záznam o adopci Josefy byl uveden v zápise svatby dcery Heleny v knize oddaných. TAMTÉŽ, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2783&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁷⁶ Záznam z matriky oddaných. SOA Litoměřice, fond Sbirka matrik Severočeského kraje, přístupné online:

[http://matriky.soalitomeric.cz/matriky_lite/pages/zoomify.jsp?page=117&entityRef=%28%5En%29%28%28%28localArchiv%2C%5En%2C%29%28unidata%29%29%2810872%29%29, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁷⁷ Srov. K. ŘEZNÍČKOVÁ, *Študáci*, s. 163.

⁷⁸ Záznam o narození Marthy Emmy. SOA Litoměřice, fond Sbirka matrik Severočeského kraje přístupné online:

[http://matriky.soalitomeric.cz/matriky_lite/pages/zoomify.jsp?page=202&entityRef=%28%5En%29%28%28%28localArchiv%2C%5En%2C%29%28unidata%29%29%2810811%29%29, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁷⁹ Anton Ottokar Albert se narodil 13. června 1872 v Praze, byl synem Ottokara Alberta, představeného v Klosterneuburgu v Dolním Rakousku, a Anthonie, rozené Hübl. Záznam z matriky oddaných. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2780&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁸⁰ Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 30, s. 12. Viz *Příloha č. 4*.

V Liberci přišla na svět 5. května 1881 další dcera Helene.⁸¹ Vydala se ve stopách otce, po kterém zdědila nejen lásku k hudbě, ale i touhu předávat znalosti dětem. Stala se učitelkou hudby. V letech 1899–1904⁸² vyučovala hru na klavír v hudební škole Josefa Schrotta,⁸³ po jehož smrti převzala vedení školy. Organizovala několik koncertů, sama zpívala a hrála.⁸⁴ Společně s otcem byla členkou pěveckého spolku Deutsche Liedertafel.⁸⁵ Helene se provdala 13. března 1915 za českobudějovického účetního Franze Pilného.⁸⁶ Dne 15. srpna 1915 se jim narodila dcera, kterou pojmenovali Josefina po babičce. Helene jako jediná z Huyerových dětí žila v Českých Budějovicích, které opustila až po odsunu v roce 1945. V 50. letech žila na statku v Oberfischbachu v Německu, zemřela roku 1953.⁸⁷

Helenina dcera Josefina,⁸⁸ provdaná Sassadeck, se věnovala, podobně jako dědeček Reinhold a matka Helene, učitelství. Do roku 1941 vedla mateřskou školu na Lineckém předměstí. Angažovala se také v německých spolcích a turnerském hnutí. Po odsunu odešla do Bad Tölz v Bavorsku, ale, jak řekla v proslovu k otevření

⁸¹ Záznam o narození Heleny. SOA Litoměřice, fond Sběrka matrik Severočeského kraje, přístupné online:

[

⁸² Reinhold HUYER, *Josef Schrott: ein Nachruf*, Budweis 1904, s. 13.

⁸³ Josef Schrott se narodil 2. května 1836 v Jindřichovicích u Chebu, zemřel 4. srpna 1904 v Českých Budějovicích. Po absolvování konzervatoře v Praze v roce 1859 přišel do Českých Budějovic, kde působil nejprve jako učitel v hudební škole Adalberta Nowotného. Od roku 1861 se stal soukromým učitelem, o jeho nadání svědčí i to, že byl vyhledáván významnými budějovickými rodinami (např. učil děti z rodiny Hardtmuthovy a Lannovy). V roce 1877 otevřel vlastní hudební školu (pod názvem „Lehranstalt für Gesang und Instrumentalmusik“). R. Huyer napsal po smrti přítele J. Schrotta pojednání o jeho životě. Blíže R. HUYER, *Josef Schrott*.

⁸⁴ Viz článek k sedmdesátinám Helene Pilny-Huyer. Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny, autor Jan Mareš, heslo Josefina Sassadeck-Pilny, přístupné online: [[⁸⁵ Blíže v kapitole 2.3.2. *Deutsche Liedertafel*.](http://www.kohoutikriz.org/priloha/sassa.php, odkaz funkční k 9. březnu 2013].</p></div><div data-bbox=)

⁸⁶ Franz Pilny se narodil 29. ledna 1885 v Českých Budějovicích, byl synem Friedricha Pilného, městského úředníka, a Elisabeth, rozené Bísek. Záznam o narození Franze Pilného. SOA Třeboň, fond Sběrka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[

[

⁸⁷ Viz článek k sedmdesátinám Helene Pilny-Huyer. Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny, autor Jan Mareš, heslo Josefina Sassadeck-Pilny, přístupné online: [[⁸⁸ Text o Josefina Sassadeck-Pilny převzat TAMTÉŽ.](http://www.kohoutikriz.org/priloha/sassa.php, odkaz funkční k 9. březnu 2013].</p></div><div data-bbox=)

Sudetoněmeckého informačního centra v Českých Budějovicích v roce 1990, zůstaly České Budějovice a Šumava vždy jejím domovem. V Bavorsku se zabývala komunální politikou, mimo jiné se stala první ženskou členkou krajské rady v Bad Tölz. Po celý život se věnovala práci s dětmi. Zemřela 21. ledna 1998 v Bad Tölz. Její dcera Ilse pokračovala v rodinné tradici Huyerových a stala se vychovatelkou.

Profesor Huyer a Josefa přivedli 3. ledna 1885 na svět opět dceru Margarethu Annu. Margaretha se narodila již v Českých Budějovicích, kam se Huyerovi přestěhovali v roce 1884. S manželem, vládním radou Maxem Fochtmannem, žila ve Vídni a měla dcery Gerdu a Hilde.⁸⁹

V prosinci 1886 prožívala rodina radostné období. Huyer, otec tří dcer, se totiž dočkal 1. prosince syna, kterého pojmenoval po sobě. Malému Reinholdu Wilibaldovi⁹⁰ však byl vyměřen na světě jen krátký čas, zemřel na zápal 7. června 1891 ve věku necelých pěti let.⁹¹

Dne 17. března 1888 přišel na svět další syn Wilhelm Friedrich. Friedrich sloužil jako kapitán v Linci, kde se seznámil s Adele Zidek, s níž se oženil 23. ledna 1917.⁹² Ada a Friedrich přivedli v Linci na svět tři děti, Güntra Othmara, Lieselotte a Trudi. Friedrich pracoval jako redaktor novin Linzer Tagblatt a v roce 1925 se stal rakouským státním občanem.⁹³

Pětičlenná rodina se 16. listopadu 1892 rozrostla o dalšího potomka Emila Reinholda, který se stal lesním inženýrem. Dne 21. srpna 1919 se oženil s Albine Bernfus z Vídně.⁹⁴ Od roku 1921 působil na zámku Wildberg. Po roce 1927⁹⁵ žil s novou manželkou Juste ve Štýrském Hradci.⁹⁶

⁸⁹ Záznam o narození Margarethy Anny. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2742&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁹⁰ Záznam o narození Reinholda Wilibalda. TAMTĚŽ, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2742&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁹¹ Záznam o úmrtí Reinholda Wilibalda. TAMTĚŽ, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2814&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁹² Záznam o narození Wilhelma Friedricha. TAMTĚŽ, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2743&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁹³ Adele Zidek se narodila 16. prosince 1894 v Linci. Günter Othmar se narodil 12. prosince 1918, zemřel 6. června 1920. Lieselotte se narodila 17. května 1921. Trude se narodila 15. června 1923. SOkA České Budějovice, Archiv města České Budějovice, Knihy evidence obyvatel, kniha F IX, fol. 457.

⁹⁴ Záznam o narození Emila Reinholda a jeho sňatku s Albine Bernfus. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2745&page=1&search=Bud%C4%9Bjovice&sst=0&dates=&searchtype=&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

Do Huyerovy rodiny přibyla 29. ledna 1894 dcera Gertrud Martha.⁹⁷ Jak už bylo v rodině zvykem, stala se i Gertrud učitelkou, pracovala nejprve na německé reálné škole, v roce 1920 odešla do Znojma a poté do Karlových Varů.⁹⁸

Nejmladší potomek přišel na svět 5. května 1895. Walter Bernard byl stejně jako starší bratr Emil lesním inženýrem. Od roku 1922 žil v Linci, kde se oženil 30. května 1925 s Irmegard Brümmer. Walter se stal rakouským státním občanem.⁹⁹ V době otcovy smrti žil v Reichramingu (Ennstal).¹⁰⁰

Huyerovu rodinu zasáhla 29. září 1905 krutá rána. Manželka Josefa zemřela ve věku nedožitých padesáti čtyř let na souchotiny.¹⁰¹ Nejstarší dcera byla už provdaná, mladší Heleně bylo přes dvacet let, přesto bylo ještě potřeba postarat se o ostatní děti, vždyť nejmladšímu synovi bylo pouhých deset let. Starost o rodinu padla na profesora Huyera, který byl sice pracovně vytížen, přesto dokázal děti vychovat tak, že se z nich stali úspěšní učitelé, redaktoři či lesní inženýři.

1.4. Závěr života

Nemocný a zklamaný Huyer po nuceném odchodu za archivu opustil České Budějovice v roce 1921. Odstěhoval se do Dobré Vody u Nových Hradů.¹⁰² Toto poutní místo navštěvoval v předchozích letech pravidelně o prázdninách. Na sklonku života se věnoval historii obce a sepsal o ní jednu ze svých posledních prací, kterou dokončil na počátku roku 1927. Sto stránkový popis dějin Dobré Vody věnoval profesor místním

⁹⁵ TAMTÉŽ.

⁹⁶ Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 30, s. 12. Viz *Příloha č. 4*.

⁹⁷ Záznam o narození Gertrudy Marthy. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2745&page=1&search=Bud%C4%Bjovice&sst=0&dates=&searchtype=&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

⁹⁸ D. KOVÁŘ, *Reinhold Huyer*, s. 6.

⁹⁹ Záznam o narození Waltra Gerharda a jeho sňatku s Irmegard Brümmer. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2746&page=1&search=Bud%C4%Bjovice&sst=0&dates=&searchtype=&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

¹⁰⁰ Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 30, s. 12. Viz *Příloha č. 4*.

¹⁰¹ Záznam o úmrtí Josefy. SOA Třeboň, fond Sbirka matrik Jihočeského kraje, přístupné online:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=2817&page=1&search=Bud%C4%Bjovice&sst=1&dates=&searchtype=2&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 23. červnu 2013].

¹⁰² V pramenech označováno místo německým názvem Brünnl bei Gratzen.

obyvatelům, kteří ho srdečně přijali za svého. Práce však zůstala pouze ve strojopisné podobě.¹⁰³

I na odpočinku se profesor věnoval bádání. Pokud mu to zdraví dovolilo, navštěvoval nedaleký zámecký archiv v Nových Hradech, odkud si vozil materiály k dalšímu studiu. Přispíval do jihočeských novin a spolupracoval s různými časopisy zabývajícími se historií, do 20. let 20. století tak spadá jeho nejhojnější publikační činnost.¹⁰⁴

Volný čas na odpočinku Huyer věnoval kromě historie také zahradničení, staral se pečlivě nejen o zahradu svou, ale i školní.¹⁰⁵

Na zdravotní stav profesora dohlížel místní lékař MUDr. Oskar Steiner, obětavý a schopný člověk, kterého si obyvatelé Dobré Vody velice cenili.¹⁰⁶

Nemocný profesor doufal ve zlepšení zdravotního stavu. V jeho posledním dopise do časopisu Waldheimat si stěžoval, že je od února upoután na lůžko, má od doktora naordinovaný přísný klid, a tedy nemůže pracovat, i když má mnoho rozepsaných článků z dřívějších dob, které by rád publikoval.¹⁰⁷

Reinhold Huyer zemřel 17. dubna 1928 ve dvě hodiny v noci po dlouhé, těžké nemoci, ve věku nedožitých sedmdesáti osmi let.

Pohřeb se konal ve čtvrtek 19. dubna 1928 na hřbitově v Dobré Vodě u Nových Hradů, kde se dodnes zachoval Huyerův náhrobek jako jeden z mála původních německých hrobů.¹⁰⁸

Posledního rozloučení se zúčastnili kromě rodiny i blízcí přátelé a kolegové.¹⁰⁹ Slavnostní proslovy nad hrobem přednesli konzistorní rada děkan Sigismund Bredl¹¹⁰ a ředitel Hans Machon,¹¹¹ který přijel na pohřeb jako zástupce spolku Deutscher

¹⁰³ SOKA České Budějovice, Osobní fond Reinhold Huyer, kart. 1, Reinhold HUYER, *Ortsgeschichte des Marktes Brünnl*, Brünnl 1927.

¹⁰⁴ Blíže v kapitole 3. *Dílo*.

¹⁰⁵ D. KOVÁŘ, *Reinhold Huyer*, s. 6.

¹⁰⁶ Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny, autor Jan Mareš, heslo Oskar Steiner, přístupné online: [http://www.kohoutikriz.org/data/w_suka.php, odkaz funkční k 19. květnu 2013].

¹⁰⁷ Waldheimat 5, 1928, č. 6. s. 81.

¹⁰⁸ D. KOVÁŘ, *Reinhold Huyer*, s. 7.

¹⁰⁹ Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 32, s. 12. Viz *Příloha č. 5*.

¹¹⁰ Sigismund Bredl se narodil 15. prosince 1862, zemřel 3. března 1950 v Rakousku, byl cisterciáckým knězem, později farářem na Dobré Vodě. Tomáš PRAJER, *Dějiny cisterciáckého kláštera Vyšší Brod v první polovině 20. století*, diplomová práce, Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2007, s. 92.

¹¹¹ Hans Machon byl ředitelem českobudějovické Obecné školy chlapecké německé. Alois CHYTIL, *Chytilův úplný adresář. Díl III. Obvod obchodních komor v Č. Budějovicích, v Plzni a v Chebu*, Rokycany 1915, s. 112–113.

Böhmerwaldbund, jehož byl Huyer dlouholetým členem.¹¹² Bývalého kolegu přišli doprovodit na poslední cestu profesoři z reálky – monsignor Grösl, Wilder a Slunetschko. Rozloučení se zúčastnili také zástupci nakladatelství Moldavia¹¹³ – ředitel Blechinger, redaktoři Sibensteiner a Schacherl. Dostavilo se i několik zástupců obcí Roudné, Malonty, Cetviny, na jejichž obecních kronikách se Huyer podílel.¹¹⁴ Na pohřbu nechyběl ani novohradský archivář Světic, jehož archiv profesor na sklonku života často navštěvoval.

Zpráva o úmrtí profesora Reinholda Huyera byla otištěna hned 18. dubna 1928 v *Budweiser Zeitung*.¹¹⁵ Dne 21. dubna 1928 vyšel na prvních třech stranách v *Budweiser Zeitung* Huyerův nekrolog.¹¹⁶ Na osobnost profesora Huyera však budějovičtí Němci ani později nezapomněli, k desátému výročí jeho úmrtí vyšel v *Budweiser Zeitung* rozsáhlý článek o jeho životě a díle.¹¹⁷ Toto svědčí o tom, že byl profesor významnou a uznávanou osobou mezi Němci ve městě.

Jihočeské listy se zmínily o profesorově úmrtí jen v rámci denních zpráv ve středu 18. dubna 1928.¹¹⁸ V pouhých třech větách byl Huyer označen sice jako osoba v Českých Budějovicích známá a všeobecně vážená a také jako vynikající znalec dějin města, ale autor těchto řádků se dopustil několika nepřesností týkajících se života i smrti tohoto českobudějovického učitele, archiváře a regionálního historika.¹¹⁹

¹¹² Blíže v kapitole 2.3. *Člen spolků*.

¹¹³ Tiskárnu a nakladatelství Moldavia založil v roce 1897 Franz Xaver Reitterer a vydával německý tisk, německou knižní produkci, od roku 1911 také noviny *Budweiser Zeitung* a od roku 1924 měsíčník *Waldheimat*. Nakladatelství zaniklo v roce 1945. *Encyklopedie*, s. 317. Blíže k osobě F. X. Reitterera Markéta THONOVÁ, *Německý tisk v Českých Budějovicích na přelomu 19. a 20. století. Budweiser Zeitung a Budweiser Kreisblatt*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 1998, s. 46–49.

¹¹⁴ Blíže o Huyerově podílu na sepsání některých obecních kronik v kapitole 3. *Dílo*.

¹¹⁵ *Budweiser Zeitung* 67, 1928, č. 30, s. 4.

¹¹⁶ TAMTÉŽ, č. 31, s. 1–3.

¹¹⁷ Článek vyšel na pokračování, první část otištěna 23. dubna 1938, druhá část otištěna 27. dubna 1938. TAMTÉŽ 77, 1938, č. 32, s. 2–3; č. 33, s. 2–3.

¹¹⁸ Jihočeské listy 34, 1928, č. 31, s. 2.

¹¹⁹ Neznámý autor zprávy o Huyerově smrti uvedl, že profesor zemřel 16. dubna (ve skutečnosti zemřel 17. dubna), jako místo úmrtí uvedl Hojnou Vodu u Nových Hradů (ve skutečnosti se jednalo o Dobrou Vodu u Nových Hradů) a označil Huyera za učitele českobudějovického německého gymnázia (Huyer však učil v letech 1884–1909 na C. k. německé státní vyšší reálné škole, pozdější Státní německé reálné škole, která se sloučila až během let 1920–1923 s Německým státním gymnáziem v Německé státní vyšší reálné gymnázium). TAMTÉŽ. Blíže o C. k. německé státní vyšší reálné škole a jejím sloučení s Německým státním gymnáziem M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 139.

2. Veřejná činnost

2.1. Profesor

Reinhold Huyer se vydal ve stopách svého otce Emanuela a stal se pedagogem.¹²⁰ Celý život věnoval vyučování. Svým studentům nepředával jen znalosti týkající se předmětů jeho aprobace, tedy matematiky, fyziky a zpěvu, ale působil na mladé posluchače jako osoba všeobecně vzdělaná, znalá historie a společenských poměrů. Svědomitý a pečlivý profesor jistě rozšířil obzory svých studentů a vychoval z nich slušné občany s láskou k městu a jihočeskému regionu. Nepochybně se profesor Huyer stal pro mnohé studenty vzorem.

V Českých Budějovicích postupoval všemi oblastmi života národnostní konflikt, nejinak tomu bylo ve školství. Soupeření mezi Čechy a Němci však mělo v této oblasti i pozitivní vliv, České Budějovice se díky němu staly městem škol.¹²¹ Na jedné straně zde působily školy německé, mezi nejvýznamnější místní německé střední školy patřily C. k. německé vyšší gymnázium¹²² a C. k. německá státní vyšší reálná škola, na druhé straně ve městě vznikaly ve druhé polovině 19. století školy české,¹²³ mezi nimiž měly významné postavení České státní gymnázium, o jehož založení se v roce 1868 zasloužil biskup Jan Valerián Jirsík,¹²⁴ a C. k. česká vyšší škola reálná,¹²⁵ založená roku 1884 z iniciativy Augusta Zátky¹²⁶ a českobudějovické Matice školské.¹²⁷

¹²⁰ Obecně k dějinám školství v českých zemích v 19. a na počátku 20. století např. Josef CACH – Josef VALENTA, *Výchova a vzdělání v českých dějinách* III, Praha 1990; Otakar KÁDNER, *Vývoj a dnešní soustava školství* I, Praha 1929; Zdenka VESELÁ, *Česká střední škola od národního obrození do druhé světové války*, Praha 1972.

¹²¹ Ve 20. letech 20. století měla více středních škol jen města Praha a Brno. J. CHVOJKA, *Město*, s. 176.

¹²² Původní piaristické gymnázium bylo přeměněno na osmileté gymnázium s německým vyučovacím jazykem a českými paralelkami, v roce 1871 bylo gymnázium postátněno, od roku 1873 neslo oficiálně označení C. k. německé vyšší gymnázium, po roce 1918 pak neslo označení Německé státní gymnázium. Daniel KOVÁŘ, *Přehled vývoje nižšího a středního školství v Českých Budějovicích*, České Budějovice 2002, nestránkováno (interní archivní pomůcka).

¹²³ Blíže k obecnému vývoji českobudějovického školství např. M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 132–143.

¹²⁴ Jan Valerián Jirsík se narodil 19. června 1798 v Kácově v Posázaví, zemřel 23. února 1883 v Českých Budějovicích, v letech 1851–1883 byl českobudějovickým biskupem, zasloužil se o založení českého gymnázia a ústavu pro hluchoněmé v Českých Budějovicích. *Encyklopedie*, s. 203–204. Blíže k osobnosti J. V. Jirsíka např. Jaroslav KADLEC, *Jan Valerián Jirsík: biskup českobudějovický*, České Budějovice 1993; Tomáš MALINA, *Jan Valerián Jirsík: pastýř dvojjazyčného kraje*, České Budějovice 1993. Blíže k dějinám prvního českého gymnázia ve městě Petra KLIMEŠOVÁ, *Gymnasium J. V. Jirsíka v letech 1868–1918*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2011.

¹²⁵ Blíže k dějinám české reálky Jiřina SMETANOVÁ, *Zátkovo státní reálné gymnázium v Českých Budějovicích v letech 1884–1914*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2012.

¹²⁶ JUDr. August Zátka se narodil 27. července 1847 v Českých Budějovicích, zemřel 31. ledna 1935 tamtéž, byl českým politikem, mluvčím českobudějovických Čechů, v letech 1880–1884 byl člen

2.1.1. C. k. německá státní vyšší reálná škola

První stálé místo jako skutečný učitel získal Huyer, po několikaletém nabývání zkušeností jako suplent na severu Čech, na C. k. německé státní vyšší reálné škole v Českých Budějovicích. Reálná škola byla tehdy sedmiletou střední školou¹²⁸ bez klasických jazyků, jejíž výuka byla zaměřena zejména na matematické a přírodovědné vzdělání. Od roku 1869 končilo studium na reálce maturitní zkouškou.¹²⁹

Českobudějovická německá reálka vznikla v roce 1866 reorganizací tehdejší nižší reálné školy a jejím oddělením od městské hlavní školy.¹³⁰ V roce 1874 došlo k postátnění reálky.¹³¹ Škola v této podobě fungovala až do roku 1920,¹³² kdy opět proběhla reorganizace na Německé státní vyšší reálné gymnázium, které se během let 1920–1923 sloučilo rušeným Německým státním gymnáziem. Po vyhlášení protektorátu byla škola přejmenována na Německou vyšší školu chlapeckou a fungovala do roku 1945, kdy došlo k jejímu zrušení.¹³³

Českobudějovická reálka sídlila v době, kdy na ní vyučoval profesor Huyer, v ulici Klaudiova.¹³⁴ Výuka probíhala v budově, kterou nechal vybudovat před polovinou 19. století Adalbert Lanna.¹³⁵ Jednalo se o školu mezi studenty velice

městského zastupitelstva, v letech 1878–1913 poslanec zemského sněmu. Zasloužil se o rozvoj českého školství, obchodu a průmyslu ve městě, stál u zrodu Českého politického spolku a místní Matice školské. A. Zátka vypracoval také návrh Českobudějovického paktu, který měl zajistit česko-německé vyrovnání ve městě. *Encyklopedie*, s. 633. Od roku 1922 čestný občan města Českých Budějovic. J. CHVOJKA, *Čestní občané*, s. 35.

¹²⁷ Matice školská byla založena z podnětu A. Zátky, jejím hlavním úkolem byla podpora českého školství, na svou činnost získávala finanční podporu zejména od Záložny českobudějovické, Českého akciového pivovaru (dnešní Budějovický Budvar), Ústřední Matice školské a ze zisků z matičních slavností. Spolek zanikl v roce 1925. *Encyklopedie*, s. 284–285.

¹²⁸ První reálné školy vznikaly ve 30. letech 19. století, jednalo se původně o šestileté všeobecně vzdělávací školy. Po přijetí Bonitz-Exnerovy reformy v roce 1849 byly reálné školy rozděleny na nižší reálky, které sloužily jako příprava pro praktický život i pro vstup na vyšší stupeň, a na vyšší reálky. V roce 1868 byly reálné školy reformovány, studium bylo prodlouženo na sedm let a osnovy kladly větší důraz na všeobecné vzdělání. K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študiáci*, s. 18, 23.

¹²⁹ TAMTÉŽ, s. 23, 185.

¹³⁰ Trojtřídní měšťanská škola, která vznikla pod patronací piaristů přeměnou krajské hlavní školy v roce 1849, byla v roce 1852 reorganizována na nižší reálnou školu. M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 139–140.

¹³¹ Od toho roku označována jako C. k. německá státní vyšší reálná škola. D. KOVÁŘ, *Přehled*, nestránkováno.

¹³² V roce 1918 došlo pouze k přejmenování školy na Německou vyšší reálnou školu. TAMTÉŽ.

¹³³ TAMTÉŽ.

¹³⁴ V letech 1848–1857 probíhalo vyučování v několika pronajatých domech, v letech 1857–1862 sídlila škola v ulici Kněžská, v letech 1862–1939 v ulici Klaudiova, v letech 1939–1945 v ulici Česká. TAMTÉŽ. Ulice Klaudiova byla původně označována jako Neustiftgasse, v roce 1875 byla přejmenována na Klaudiova (v němčině Claudigasse), od roku 1921 nese název Jeronýmova. D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 172.

¹³⁵ Adalbert Lanna starší se narodil 23. dubna 1805 v Českých Budějovicích, zemřel 15. ledna 1866 v Praze, byl loďmistrem, zakladatelem pily, parketárny, spořitelny, později se stal předsedou Obchodní a

oblíbenou, navštěvovalo ji kolem 200 studentů, v některých letech dokonce jejich počet stoupl na 300.¹³⁶ V čele školy stál v letech 1874–1910 ředitel Julius Zuleger, s nímž se Huyer setkával nejen na půdě školy, ale i ve volném čase, jelikož byli oba členy Deutsche Liedertafel.¹³⁷ Výuku zajišťovalo většinou více jak dvacet pedagogů.¹³⁸ Jedním z Huyerových kolegů byl Valentin Schmidt, který se také zabýval historií jižních Čech, a tak se mohli tito dva zapálení regionální historici vzájemně podělit i o výsledky svých bádání.¹³⁹

Pro mladého, nadějného učitele Huyera začal nový život 16. září 1884.¹⁴⁰ V tento den poprvé vystoupil před katedrou na českobudějovické reálce a začal vyučovat. Jistě tehdy netušil, že ve škole stráví téměř celý život. Od prvních krůčků suplenta v roce 1873 k váženému profesorovi roku 1918 uplynulo dlouhých čtyřicet pět let. Reinhold Huyer nahradil na reálce Matthiase Kocha, který vyučoval také matematiku a fyziku a byl jmenován v roce 1884 ředitelem C. k. německého státního gymnázia.¹⁴¹

Během svého působení na škole Huyer vyučoval matematiku a fyziku. V hodinách matematiky učil studenty počítat s procenty, se zlomky, používat mocniny, odmocniny a rovnice, na vyšším stupni pak iracionální čísla, logaritmy a kvadratické rovnice. V rámci matematiky vyučoval aritmetiku, při níž studenti pracovali se soustavou měř a vah a seznámili se s výpočty úroků. Podstatná část hodin matematiky byla věnována také geometrii.¹⁴² Výuka fyziky¹⁴³ byla do roku 1908 formálně

živnostenské komory, zasloužil se o splavnování řek a výstavbu železnice. J. CHVOJKA, *Čestní občané*, s. 14. Budova německé reálky dnes už nestojí, byla zničena spojeneckým náletem na konci druhé světové války a na jejím místě později postaveno parkoviště. D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 26.

¹³⁶ M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 140. Školu nenavštěvovaly pouze děti z německých rodin, ale i děti z rodin českých, jejichž rodiče byli zaměstnanci Němců, a tak byli nuceni děti posílat do německých škol. Blíže k této problematice F. RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 35–36.

¹³⁷ Blíže v kapitole 2.3.2. *Deutsche Liedertafel*.

¹³⁸ Např. ve školním roce 1900/1901 vyučovalo na škole celkem (včetně suplentů a vedlejších učitelů, kteří vyučovali volitelné a nepovinné předměty) 23 pedagogů, v roce 1903/1904 stoupl počet na 25 pedagogů, v roce 1909/1910 počet opět klesl na 23 pedagogů. SOkA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Seznamy profesorů 1900–1924, inv. č. 1146, sign. 247II/3, kart. 6.

¹³⁹ Valentin Schmidt se narodil 5. ledna 1863 v Rožmitálu na Šumavě, zemřel 28. března 1927 ve Vyšším Brodě, absolvoval gymnázium v Českém Krumlově, v roce 1883 vstoupil jako novic do cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě a v roce 1887 zde byl vysvěcen na kněze, poté studoval na filozofické fakultě v Praze, v letech 1899–1902 učil na německé reálce v Českých Budějovicích. Schmidt se zabýval především dějinami Českokrumlovska, Kaplicka a Vyšebrodská. Jiří ZÁLOHA, *Valentin Schmidt – život a dílo*, Jihočeský sborník historický 66–67, 1997–1998, s. 173–174.

¹⁴⁰ SOkA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Školní kronika 1848–1927, inv. č. 2, kniha č. 2, s. 44.

¹⁴¹ TAMTÉŽ.

¹⁴² K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študáci*, s. 61–62.

¹⁴³ Fyzika nazývána také jako silozpyt. TAMTÉŽ, s. 62.

propojena s výukou biologie, takže se výuka těchto předmětů střídala po ročnících, nebo pololetích. V hodinách fyziky se studenti seznámili s naukou o teple, magnetismu, elektřině, mechanice, vlastnostech kapalin a také se základy astronomie. V rámci těchto hodin učitel prováděl i pro studenty zajímavé, poutavé pokusy.¹⁴⁴

Mimo těchto dvou předmětů profesor Huyer vyučoval také jeden z nepovinných předmětů¹⁴⁵ – zpěv, který byl u studentů velice oblíbený, a stal se tak nejnavštěvovanějším nepovinným předmětem na středních školách ve druhé polovině 19. století. Zpěvu byly vyhrazeny dvě hodiny týdně, na nichž studenti v teoretické části probírali hudební teorii a v praktické části nacvičovali písně, s nimiž pak vystupovali na pravidelných školních mších, školních či městských slavnostech a hudebních akademiích.¹⁴⁶ Profesor Huyer patřil mezi nadané hudebníky, studenty doprovázel při hodinách zpěvu na různé smyčcové a dechové nástroje, které skvěle ovládal.

Týdně učil Reinhold Huyer kolem 20 hodin, v některých letech mu ale byl zvýšen počet až na 25 hodin týdně.¹⁴⁷ Na počátku kariéry se vyhnul třídnictví, ale později byl i on několikrát jmenován třídním učitelem.¹⁴⁸ Od školního roku 1903/1904 měl také na starost kabinet fyziky.¹⁴⁹

Pedagogové jako státní úředníci¹⁵⁰ byli řazeni do hodnostních tříd, které zavedl císař František I. v letech 1807–1812.¹⁵¹ Toto zařazení určovalo výši platu. Ustanovovacím dekretem z 21. března 1889 byl Huyer zařazen do IX. hodnostní

¹⁴⁴ Podrobněji o náplni jednotlivých povinných předmětů TAMTÉŽ, s. 55–62.

¹⁴⁵ Nepovinné předměty byly zpoplatněny, nejednalo se však o vysoké částky a chudí studenti byli od placení poplatku osvobozeni. Blíže k výuce nepovinných předmětů TAMTÉŽ, s. 63–70.

¹⁴⁶ C. k. německá státní vyšší reálná škola pořádala hudební akademii pro veřejnost společně s C. k. německým státním gymnáziem. Viz pozvánka přiložená ve školní kronice. SOKA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Školní kronika 1848–1927, inv. č. 1146, sign. 2, kniha č. 2.

¹⁴⁷ Např. ve školním roce 1903/1904. TAMTÉŽ, Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

¹⁴⁸ Např. ve školním roce 1903/1904 byl třídním učitelem VII. třídy a v roce 1909/1910 IV. B. TAMTÉŽ.

¹⁴⁹ TAMTÉŽ.

¹⁵⁰ Středoškolští profesori byli zařazení mezi státní úředníky v roce 1873. K. ŘEZNÍČKOVÁ, *Študáci*, s. 23. Výhodou zařazení pedagogů mezi státní úředníky bylo vyplácení penze, nevýhodou dodržování řady pravidel, např. povinnosti nosit při oficiálních příležitostech úřednickou uniformu, jejíž pořizovací cena byla pro začínající pedagogy vysoká. Blíže k postavení profesorů TAMTÉŽ, s. 154–156.

¹⁵¹ Původně byli úředníci rozdělení do dvanácti tříd, do dvanácté až deváté třídy patřili nejnižší úředníci, do osmé až páté střední vrstva, do čtvrté až první úřednická elita. V roce 1873 došlo ke zrušení dvanácté třídy a byly také určeny podmínky pro zařazení do jednotlivých tříd (potřebné vzdělání, délka praxe a hodnocení od nadřízeného). TAMTÉŽ, s. 155.

třídy.¹⁵² V roce 1899 byl přeřazen ustanovovacím dekretem do VIII. hodnostní třídy¹⁵³ a po třech letech do VII. hodností třídy.¹⁵⁴

Po příchodu na českobudějovickou reálku pobíral Huyer základní plat 1.000 zlatých a služební příplatek, tzv. aktivitné,¹⁵⁵ 250 zlatých, pro několikačlennou rodinu to však nebyla částka vysoká. V roce 1898 proběhla úprava platů státních zaměstnanců, tedy i učitelů, základní plat byl profesorům zvýšen na 1.400 zlatých ročně, taktéž byly zvýšeny kvinkvenálky.¹⁵⁶ Profesor Huyer v této době vydělával 2.150 zlatých, k základnímu platu totiž dostával aktivitné ve výši 250 zlatých a kvinkvenálky dohromady ve výši 500 zlatých. Profesorův pravidelný roční příjem se pohyboval, po poslední úpravě učitelských platů v roce 1907¹⁵⁷ a zavedení korunové měny v Rakousko-Uhersku, kolem 4.500 korun, z toho byl základní plat 2.800 korun, aktivitné 700 korun a za odpracovaná léta pobíral Huyer poměrně vysoké kvinkvenálky celkem ve výši 1.000 korun.¹⁵⁸

Školní rok 1909/1910 byl posledním rokem, který Huyer strávil na C. k. německé státní vyšší reálné škole. Po řediteli J. Zulegrovi působil profesor na reálce z tehdejších pedagogů nejdéle, jeho původní kolegové už byli na zaslouženém odpočinku. V roce 1910, ve věku šedesáti let, se Huyer dočkal pensionování.¹⁵⁹ Jakožto státní úředník, který odsloužil více jak třicet let, obdržel penzi ve výši svého platu.¹⁶⁰

¹⁵² SOkA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

¹⁵³ Ustanovovací dekret z 3. července 1899. TAMTÉŽ.

¹⁵⁴ Ustanovovací dekret z 28. října 1902. TAMTÉŽ.

¹⁵⁵ Aktivitné bylo zavedeno v roce 1873, jeho výše se odvíjela podle zařazení pedagoga v hodnostní třídě a podle velikosti města, v němž se škola nacházela. Aktivitné se pohybovalo mezi 200 až 360 zlatými ročně. K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študáci*, s. 158.

¹⁵⁶ Kvinkvenálky byly přídavky, které získávali profesori po pěti letech praxe. Profesori mohli za svou kariéru získat nejvýše pět kvinkvenálek. V roce 1898 byly první dvě kvinkvenálky zvýšeny na 200 zlatých, další tři na 300 zlatých. TAMTÉŽ, s. 158–159.

¹⁵⁷ Základní plat profesorů a kvinkvenálky sice zůstaly stejné, byly pouze přepočítány ze zlatých na koruny, ale výrazně se zvýšila (o třetinu) výše aktivitného. TAMTÉŽ, s. 159.

¹⁵⁸ Srov. ročních příjmů profesorů TAMTÉŽ, s. 209.

¹⁵⁹ SOkA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7. Profesori odcházeli původně do penze po odsloužení čtyřiceti let, postupně byla ale hranice snižována na třicet let ve službě. K. ŘEZNIČKOVÁ, s. 160.

¹⁶⁰ SOkA České Budějovice, fond Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

2.1.2. Další pedagogická činnost

Práci ve škole měl profesor Huyer natolik rád, že ani po svém penzionování nezůstal na zaslouženém odpočinku. Přestože byl v této době zaměstnán v archivu a nemohl si stěžovat na nedostatek práce, rozhodl se nadále zůstat ve školství. Už v době svého působení na reálce vypomáhal na Německém dívčím lyceu a při lyceu působící dvouleté obchodní škole.¹⁶¹

Po vypuknutí první světové války klesl počet studentů i jejich učitelů. V rámci úsporných opatření došlo ke zvýšení počtu týdenních odučených hodin na jednoho učitele a úřady také často pověřovaly profesory organizací obilních rekvizic či sbírek na podporu vojáků.¹⁶² Profesor Huyer se v této těžké době ujal vedení Německé dívčí průmyslové školy, kterou založil německý Dámský spolek. Na škole působil jako správce až do roku 1918.¹⁶³

Profesor neučil pouze na českobudějovických středních školách, ale vypomáhal také na C. k. německém učitelském ústavu,¹⁶⁴ na němž se připravovali budoucí učitelé obecných a měšťanských škol.¹⁶⁵

Po vyhlášení samostatného Československa byly českobudějovické školy z důvodu epidemie španělské chřipky uzavřeny. Po znovuotevření škol přišlo do českých ústavů mnoho Čechů, kteří žádali, aby jejich děti byly zapsány právě na českou školu. Německé školy tak přišly o většinu svých studentů, což vedlo k postupnému slučování tříd a redukci německého školství ve městě. Nakonec byly zabráný i budovy, v nichž tyto školy sídlily, a předány k užívání školám českým.¹⁶⁶

Profesor Huyer opustil všechny českobudějovické školy v roce 1918. Bylo mu tehdy šedesát osm let a jistě už potřeboval, po namáhavých válečných letech,

¹⁶¹ TAMTÉŽ. Šestitřídní lycea pro dívky byla zakládána od počátku 20. století, měla zajišťovat vyšší všeobecné vzdělání a přípravu na praktické povolání. Německé dívčí lyceum vzniklo v letech 1906–1907 reorganizací Německé dívčí pokračovací školy, která byla zřízena německým Dámským spolkem v roce 1886, a jednoročního odborného kupeckého kurzu pro dívky, který byl zřízen v roce 1899. Lyceum bylo kvůli nedostatku studentek zrušeno na počátku 20. let 20. století. M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 143.

¹⁶² Blíže k poměrům ve školství za první světové války K. ŘEZNIČKOVÁ, *Študáci*, s. 27–31.

¹⁶³ A. CHYTL, *Chytilův úplný adresář*, s. 115.

¹⁶⁴ C. k. německý učitelský ústav vznikl v roce 1869 a navázal na činnost pedagogia, které bylo ve městě zřízeno v roce 1856. Nejprve spravovala učitelský ústav krajská hlavní škola, v roce 1870 však ústav získal samostatnost, v roce 1918 došlo ke změně názvu na Německý státní učitelský ústav a o dva roky později k němu byl připojen soukromý dívčí učitelský ústav. Učitelský ústav zanikl v roce 1945. D. KOVÁŘ, *Přehled*, nestránkováno.

¹⁶⁵ Blíže k vývoji učitelského vzdělávání v Českých Budějovicích M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 150–161.

¹⁶⁶ F. RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 127; TÝŽ, *Když se psalo T. G. M.*, s. 129.

odpočinek. V Českých Budějovicích zůstal ještě dva roky, jelikož se chtěl i po vzniku Československa věnovat práci v archivu, což mu ale nebylo umožněno.¹⁶⁷

2.2. Archivář

Největší zálibou profesora Huyera byla historie. Velkou roli v tomto případě sehrál příchod na jih Čech. Mladý Huyer se s rodinou nastěhoval do domu nedaleko českobudějovického náměstí, kde na každém kroku malebnými uličkami s podloubími dýchá na člověka dodnes historie. Profesor Huyer podlehl tomuto kouzlu, začal se intenzivně zajímat o místní dějiny a pro své první prameny zamířil do zdejšího archivu.

Počátky evidence a třídění pramenů, především městských listin, sahají v Českých Budějovicích až do druhé poloviny 14. století, kdy městský notář psal na zadní strany privilegií krátké registry. V polovině 18. století pak bylo při městské správě zřízeno místo archiváře, ale pravidelně nebyla tato funkce ještě obsazována.¹⁶⁸ Teprve v roce 1874 byl jmenován první stálý městský archivář Leopold Farář, kterého v roce 1880 nahradil Karl Köpl.¹⁶⁹ Od roku 1884, kdy byl zkušený archivář Köpl pověřen správou archivu pražského místodržitelství, zastával tuto funkci penzionovaný major Georg Seegert.

2.2.1. Huyerova činnost v archivu do roku 1918

Profesor Huyer se historii věnoval nejprve ve volném čase. Po škole pravidelně docházel do městského archivu sídlícího v budově radnice, kde mu archivář Seegert půjčoval prameny k dějinám města. Tak vycházela i první profesorova pojednání o dějinách Českých Budějovic, která publikoval na stránkách německého tisku, z originálních archivních pramenů.¹⁷⁰

¹⁶⁷ Blíže v kapitole 2.2. *Archivář*.

¹⁶⁸ Blíže k dějinám českobudějovického archivu *Encyklopedie*, s. 27–29.

¹⁶⁹ Karl Köpl se narodil 14. září 1851 v Českých Budějovicích, zemřel 15. prosince 1932 v Praze, krátce byl profesorem na C. k. vyšší státní reálné škole, od roku 1880 působil jako městský archivář Českých Budějovic, od roku 1884 byl archivářem pražského místodržitelství, od roku 1896 jeho ředitelem. Zabýval se dějinami Českých Budějovic (např. práce o požáru v roce 1641, o povodních) a jižních Čech (např. práce o Dobré Vodě, o Nových Hradech), přispíval do Ottova slovníku naučného, napsal listinář *Urkundenbuch der Stadt Budweis in Böhmen*, jenž vyšel v roce 1901 a obsahoval cenné registry písemností týkajících se dějin města z let 1251–1391. V roce 1906 mu bylo uděleno čestné občanství města Českých Budějovic. J. CHVOJKA, *Čestní občané*, s. 30–31; D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 249.

¹⁷⁰ Blíže v kapitole 3. *Dílo*.

V roce 1895 přišla pro profesora lákavá nabídka. Po smrti majora Seegerta 25. února 1895¹⁷¹ mu městská rada nabídla uvolněné místo archiváře. Volba městské rady byla očekávaná, Huyer, v té době již vážený profesor na německé reálce, známý zájmem o historii, do archivu pravidelně docházející, publikující odborné články a znalý místních poměrů, se jevil jako vhodný kandidát. Nelze opomenout ani fakt, že městská rada složená z Němců, chtěla v archivu opět Němce. Taktéž kontakty profesora Huyera, které navázal v rámci spolku *Deutscher Böhmerwaldbund*,¹⁷² mohly sehrát svou roli. Nelze opominout ani fakt, že starosta Josef Kneissl¹⁷³ stál u zrodu spolku *Deutsche Liedertafel*, jehož členem se stal krátce po příchodu do Českých Budějovic i Huyer.¹⁷⁴

Profesor Huyer nabídku přijal a od první poloviny roku 1895 pracoval, vedle hlavního zaměstnání ve škole, jako pověřený správce archivu. K hlavním povinnostem archiváře patřila péče o staré písemnosti uložené v městském archivu a jejich třídění. Zapálený profesor, bez náležitého odborného vzdělání a zkušeností, okamžitě začal s prací. Písemnosti řadil podle věcného obsahu, což není v souladu se zásadami moderního archivnictví a s čímž se, slovy ředitele Státního okresního archivu České Budějovice PhDr. Daniela Kováře, potýkají současní českobudějovičtí archiváři dodnes.¹⁷⁵ Přesto byla profesoroва činnost v archivu přínosná, zregestoval totiž velké množství písemností, a tak usnadnil práci s těmito prameny i dnešním badatelům.

Součástí práce městského archiváře byla také správa písemností, které vznikaly činnostmi městského úřadu, vyhotovování rešerší a seznamů archiválií. Dále měl na starosti výpůjčky jiným archivům či badatelům, a tak získal zajímavé kontakty s mnohými významnými historiky.¹⁷⁶

Dne 11. května 1910 požádal Huyer o udělení definitivního místa městského archiváře a zvýšení platu, zároveň se zřekl jakýchkoliv nároků na penzi z tohoto místa

¹⁷¹ Datum Seegertova úmrtí uvedl R. Huyer na své žádosti o udělení definitivy z 11. května 1910. SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁷² Blíže v kapitole 2.3.1. *Deutscher Böhmerwaldbund*.

¹⁷³ Josef Kneissl se narodil 15. února 1830 v Českých Budějovicích, zemřel 17. srpna 1910 tamtéž, byl městským stavitelem, od roku 1861 členem městského výboru, od roku 1876 městským radním a policejním referentem, od roku 1883 zástupcem starosty, v letech 1887–1890 úřadujícím starostou, v letech 1891–1903 řádně zvoleným starostou. Stál u zrodu německých spolků *Deutsche Liedertafel* a *Turnverein*. Roku 1899 mu bylo uděleno čestné občanství města Českých Budějovic. *Encyklopedie*, s. 226; D. KOVÁŘ, *Muži*, s. 59–60.

¹⁷⁴ Blíže v kapitole 2.3.2. *Deutsche Liedertafel*.

¹⁷⁵ D. KOVÁŘ, *Reinhold Huyer*, s. 5.

¹⁷⁶ Viz níže.

plynoucích.¹⁷⁷ Městská rada vyhověla profesorově žádosti a jmenovala ho na své schůzi 7. října 1910 definitivním městským úředníkem s platem 1.500 korun. Udělení definitivního místa úředníka však mělo předcházet vyhlášení veřejného konkurzu, k čemuž v tomto případě nedošlo a městská rada tímto jednáním porušila zákon. Tento fakt Huyerovi po roce 1918, kdy bojoval o své místo v archivu, značně uškodil.¹⁷⁸

2.2.2. Kontakty městského archiváře

K práci městského archiváře náleželo vyřizování výpůjček, a tak byl Huyer v kontaktu nejen se Zemským archivem království Českého a Muzeem království Českého, ale i s tehdejšími badateli. Často se v Huyerově případě nejednalo jen o pouhé zaslání, případně výměnu požadovaných archivních materiálů, ale přímo o spolupráci na výzkumu.

Jedny z prvních kontaktů získal Huyer se zemskými archiváři. Častokrát po Huyerově nástupu do archivu žádal František Dvorský¹⁷⁹ zapůjčení pramenů k dějinám českobudějovické městské správy konce 16. a první poloviny 17. století.¹⁸⁰ Zemský archivář Vojtěch Jaromír Nováček, jenž se stal po odchodu F. Dvorského ředitelem zemského archivu,¹⁸¹ se zajímal v městské archivu o českobudějovické kroniky, zejména o dějiny města sepsané Janem Florianem Hammerschmidtem.¹⁸²

Theodor Antl,¹⁸³ který působil v třeboňském zámeckém archivu,¹⁸⁴ se dotazoval Huyera, zda by se v Českých Budějovicích nenašly prameny k dějinám Třeboně týkající

¹⁷⁷ Žádost R. Huyera o udělení definitivy z 11. května 1910. SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁷⁸ Zpráva okresní správní komise z 1. října 1920. TAMTÉŽ, Osobní fond Reinhold Huyer, kart. 1.

¹⁷⁹ František Dvorský (1839–1907) byl zemským archivářem, podílel se na vydávání *Sněmů českých*, v rámci Archivu českého připravil vydání korespondence šlechtických politiků 15. a 16. století (Lva z Rožmitálu, Viléma z Pernštejna a Karla staršího ze Žerotína), vydal také edice listů českých šlechticů (Zuzany Černínové z Harasova, Kateřiny ze Žerotína, rozené z Waldšteina) a studii *Albrecht z Valdštejna až na konec roku 1621*. František KUTNAR – Jaroslav MAREK, *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*, Praha 1997, s. 313–314.

¹⁸⁰ Dopisy z 5. ledna 1897, 21. června 1897, 15. července 1897, 4. dubna 1900. SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁸¹ Vojtěch (Adalbert) Jaromír Nováček (1852–1916) byl ředitelem Zemského archivu království Českého, pod jeho vedením pokračovalo vydávání Archivu českého, do nějž sám přispíval, vydal např. *Českou kroniku Eneáše Silvia, Listinář k dějinám školství kutnohorského 1520–1623, Korespondenci a zápisky F. Palackého z let 1816–1827 I–III*. F. KUTNAR – J. MAREK, *Přehledné dějiny*, s. 420.

¹⁸² Dopisy z 21. června 1897, 1. dubna 1904, 10. listopadu 1904. SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35. Jan Florian Hammerschmidt (1652–1735) byl kaplan, jenž sepsal rozsáhlé rukopisné dílo o českobudějovických dějinách. D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 248.

¹⁸³ Pavel KOBLASA, *Krajem lesů a rybníků, Putování od města Třeboně na sever*, České Budějovice 2007, s. 24.

se doby před rokem 1378.¹⁸⁵ Antl totiž pracoval na sepsání dějin tohoto významného jihočeského města a bývalého centra rožmberského dominia, které skutečně v roce 1902 vydal.¹⁸⁶

Huyer spolupracoval i se správcem městského pražského archivu, s profesorem Jaromírem Čelakovským,¹⁸⁷ jenž si domluvil návštěvu českobudějovického archivu a muzea na červen 1897. Čelakovský se zabýval městským zřízením v Čechách a v Českých Budějovicích ho zajímala především privilegia udělená městu v letech 1420–1547.¹⁸⁸

V roce 1899 oslovil Huyera zástupce pražského továrníka a mecenáše Bohumila Bondyho,¹⁸⁹ zda by mohl v budějovickém archivu bádát Leopold Kniha, kterého Bondy najal, aby sepsal dějiny židovské menšiny v Čechách. Huyer ochotně spolupracoval a pomohl Knihovi s výzkumem, a tak vznikla cenná práce přibližující dějiny Židů na našem území.¹⁹⁰ Téma profesora natolik oslovilo, že nově nabyté poznatky sám později vydal v samostatné studii.¹⁹¹

Budějovický archiv za správy profesora Huyera navštěvoval bývalý archivář Karl Köpl.¹⁹² Huyer mu půjčoval prameny k dějinám města, které Köpl náležitě vytěžil a v roce 1902 vydal dodnes cenný listinář *Urkundenbuch der Stadt Budweis in Böhmen*, jenž obsahoval registry písemností týkajících se dějin města z let 1251–1391.¹⁹³

¹⁸⁴ V této době vlastnili zámecký archiv, stejně jako celé panství Třeboň, Schwarzenbergové. Zámecký archiv měl dlouhou historii, prvním archivářem, jenž byl oficiálně jmenovaný v roce 1596 za panství Rožmberků, byl Václav Březan. TAMTÉŽ, s. 22–23.

¹⁸⁵ Dopisy z 8. března 1897, 18. ledna 1899. SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁸⁶ Theodor ANTL, *Průvodce po městě Třeboni a nejbližším okolí, pak stručné dějiny města toho*, Třeboň 1902.

¹⁸⁷ Jaromír Čelakovský (1846–1914) byl prvním profesorem českých právních dějin na pražské univerzitě a správcem městského pražského archivu, zabýval se městským zřízením v Čechách, napsal např. *Úřad podkomořský v Čechách*, *Obsazování rad v královských městech českých*, *Codex iuris municipalis regni Bohemiae čili Sbírký pramenů práva městského království Českého I-II*, *Povšechné české dějiny právní*. F. KUTNAR – J. MAREK, *Přehledné dějiny*, s. 429–431.

¹⁸⁸ Dopis z května 1897. SOkA ČB, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁸⁹ Bohumil Bondy (1832–1907) byl pražský továrník, prezident obchodní a živnostenské komory, od roku 1883 člen zemského sněmu hájící české zájmy a mecenáš. Pavel AUGUSTA, *Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918*, Praha 1998, s. 44.

¹⁹⁰ *K historii Židů v Čechách, na Moravě a v Slezsku 906 až 1620 I, II*, Praha 1906.

¹⁹¹ Samostatná publikace viz Reinhold HUYER, *Zur Geschichte der ersten Judengemeinde in Budweis*, Prag 1911, 40 s. Práce vyšla také v časopise *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* viz TÝŽ, *Zur Geschichte der ersten Judengemeinde in Budweis*, *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 49, 1910/1911, s. 216–232, 348–369.

¹⁹² Dopisy z 30. května 1899, 19. července 1899. SOkA ČB, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁹³ D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 249.

Huyerovy pomoci využil v roce 1915 také zakladatel Klubu Za staré Budějovice¹⁹⁴ Adolf Träger,¹⁹⁵ jenž hledal v archivu historické doklady, které by zabránily plánovanému zasypání slepého ramene Malše za klášterem a stavbě hydroelektrárny na Sokolském ostrově.¹⁹⁶

V době první světové války se profesor Huyer seznámil s mladým, nadějným historikem Bedřichem Mendlem,¹⁹⁷ který přijel do města za účelem sepsání hospodářské studie. Největší zájem Mendl projevil o otázku jihočeských denárů 14. a 15. století.¹⁹⁸ Týdenní návštěva tohoto historika v archivu jistě přinesla profesorovi vítané zpestření.

Profesor Huyer se snažil během svého působení v archivu shromáždit co největší množství pramenů k dějinám města a okolí, proto obesílal ostatní archivy s dotazem, zda se v nich tyto archiválie nenacházejí. Získal tak kontakty nejen s českými archivy, ale také například s Národním muzeem v Budapešti, když v roce 1897 přišla z tohoto muzea kladná odpověď. V knihovně budapešťského muzea našli uherští kolegové asi padesát listin týkajících se Českých Budějovic, které získali v roce 1832 v rámci jedné pozůstalosti. Muzeum ochotně souhlasilo, aby byly pro budějovický archiv pořízeny kopie těchto listin.¹⁹⁹

¹⁹⁴ Klub Za staré Budějovice, později označovaný jako Klub přátel Českých Budějovic, byl založen Adolfem Trägrem v roce 1912, jeho prvořadým úkolem byla ochrana českobudějovických památek a zachování starobylého vzhledu města. Činnost Klubu byla zastavena za druhé světové války a obnovena až v roce 1991. *Encyklopedie*, s. 225.

¹⁹⁵ Adolf Träger se narodil 22. ledna 1888 v Českých Budějovicích, zemřel 26. ledna 1965 tamtéž, byl významným jihočeským malířem, absolventem Akademie výtvarných umění v Praze, vyučoval na českobudějovické reálce a gymnáziu, v první polovině 20. století pobýval v zahraničí, byl členem Spolku výtvarných umělců Myslbek a Sdružení jihočeských výtvarníků, věnoval se také památkářské a muzejní činnosti. TAMTÉŽ, s. 565. Blíže Jiří KROPÁČEK, *Adolf Träger: 1888–1965*, České Budějovice 1980.

¹⁹⁶ Dopis z března 1915. SOKA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35. Blíže k regulaci Vltavy a zasypání ramene Malše F. RADA, *Když se psalo T. G. M.*, s. 97.

¹⁹⁷ Bedřich Mendl (1892–1940) byl prvním profesorem hospodářských a sociálních dějin na Karlově univerzitě, editoval množství středověkých hospodářských listin, zabýval se vznikem, právní organizací, hospodářským a společenským vývojem středověkých měst, napsal např. *Hospodářské a sociální poměry v městech Pražských v letech 1378–1434, Vývoj řemesel a obchodu v Městech pražských, Hospodářský vývoj Evropy*. F. KUTNAR – J. MAREK, *Přehledné dějiny*, s. 755–760.

¹⁹⁸ Dopis B. Mendla nedatován. SOKA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

¹⁹⁹ Dopis z 8. června 1897. TAMTÉŽ.

2.2.3. Nucený odchod z archivu

Krátce po vyhlášení samostatného Československa²⁰⁰ navštívili archiv dne 15. listopadu 1918 zástupce Národního výboru²⁰¹ Adolf Träger a zástupce městské správní komise²⁰² Kačer.²⁰³ Profesor příchozí ujistil, že je nadále schopný pracovat a předpokládá, že během čtyř let dokončí uspořádání archivu.²⁰⁴ Zástupci odešli a nic nenasvědčovalo tomu, že by byli s profesorem prací nespokojeni, a tak Huyer ihned sepsal pro nové zástupce města požadovaný popis materiálů, které lze v archivu nalézt, a pokračoval ve svém bádání.

Dne 15. července 1919 se však Huyer dozvěděl nečekanou novinu. Nový náměstek starosty František Zdráhal²⁰⁵ v doprovodu poštovního úředníka Františka Miroslava Čapka²⁰⁶ Huyerovi oznámil, že jej obec zprošťuje správy archivu a je mu nařízena dovolená, o dalším jednání ohledně jeho místa v archivu pak bude profesor včas informován. Jako důvody k zproštění funkce Zdráhal uvedl profesorův pokročilý

²⁰⁰ Blíže k převratovým dnům roku 1918, odstoupení starosty Taschka a městského výboru a převzetí správy města do rukou Čechů M. PECHA, *Státní převrat*, s. 128 an.

²⁰¹ Národní výbor se v Českých Budějovicích ustavil 28. října 1918 a okamžitě převzal vedení města. Výbor se skládal ze čtrnácti členů, předsedou se stal profesor reálky František V. Zdráhal, tajemníkem redaktor Práva lidu František Ebel, dalšími členy byli redaktor Pondělí Rudolf Procházka, obuvník František Follpracht, redaktor Jihočecha Alois Křížík, úředník Stanislav Nový, ředitel nemocenské pokladny Otakar Svoboda, truhlář Tomáš Janovský, předseda Národní rady August Zátka, tajemník Obchodní a živnostenské komory František Hromada, statkář Josef Träger, konzultant Zemské rady Bohumil Šulc, redaktor Hlasu lidu Václav B. Pavlík a úředník Augustin Mráz. TAMTÉŽ, s. 137, 173–174.

²⁰² Městská správní komise zastávala v Českých Budějovicích od 4. listopadu 1918 do 30. června 1919 (kdy proběhly řádné volby) funkci obecního zastupitelstva. Skládala se z osmi Čechů a čtyř Němců, předsedou byl zvolen předseda Národní rady August Zátka, náměstkem ředitel nemocenské pokladny Otakar Svoboda, dalšími členy byli tajemník obchodní komory František Hromada, statkář Bohdan Francko, redaktor Jihočecha Alois Kříž, profesor bohosloví Karel Slavík, statkář Josef Träger, profesor reálky František V. Zdráhal, německou stranu zastupovali advokáti Max Löbl a Anton Jaksch, obchodník Bertrám Blaha a úředník nemocenské pokladny August Matzl. TAMTÉŽ, s. 148–149.

²⁰³ Zástupce městské správní komise Kačera se nepodařilo blíže identifikovat.

²⁰⁴ Protokol z 15. listopadu 1918. SOKA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

²⁰⁵ František Zdráhal se narodil 10. února 1863 v Týnci u Klatov, zemřel 15. prosince 1928 v Českých Budějovicích, byl středoškolským profesorem, literátem, politikem, v říjnu 1919 se stal předsedou Národního výboru, v letech 1918–1919 byl členem městské správní komise, od roku 1920 byl ředitelem gymnázia v Prachaticích. *Encyklopedie*, s. 636.

²⁰⁶ František Miroslav Čapek se narodil 27. ledna 1873 v Lišově, zemřel 27. února 1946 v Českých Budějovicích, vystudoval nejprve nižší stupeň na českobudějovické české reálné škole, poté vyšší stupeň na reálném gymnáziu v Písku, pracoval jako poštovní úředník v Českých Budějovicích. *Encyklopedie*, s. 69. Blíže Stanislav ŠABLICA, *František Miroslav Čapek – život a dílo historika amatéra*, bakalářská práce, Historický ústav, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2013.

věk a neznalost českého jazyka. Prozatímní správou archivu byl pověřen František Miroslav Čapek.²⁰⁷

V srpnu 1919 přišla českobudějovické městské radě zpráva z ministerstva školství a národní osvěty,²⁰⁸ v níž byli noví zastupitelé napomenuti, aby se postarali o nápravu poměrů v archivu a také vysvětlili, proč byl zkušený archivář Huyer donucen k okamžitému odchodu, byť oficiálně jen na dovolenou, když mohl alespoň po dobu několika měsíců zaučít nově příchozího archiváře. Ministerstvo tak reagovalo na upozornění z blíže nejmenovaných vědeckých kruhů, které vyličili profesora jako pracovníka pilného, který sice neumí výborně česky, ale rozhodně všemu v tomto jazyce rozumí, jako skvělého badatele, jenž nevystupoval proti českému národu.²⁰⁹

Městští zastupitelé odpověděli ministerstvu v listopadu 1919, že by ponechání Huyera bylo proti národnímu zájmu a že se Huyer spjatý s bývalou německou správou města podílel v minulosti na útisku Čechů. Dále byl profesor ve zprávě očerněn, že se zabýval pouze dějinami německé menšiny a že svá pojednání o místní historii psal jen kvůli zisku. Zástupci města celou zprávu ukončili tím, že se archiv nachází ve špatném stavu a bude potřeba zkušeného archiváře k napravení situace, tímto archivářem však nemůže být Huyer, který „*je stařec úplně sešlý a práce skutečně neschopný*“.²¹⁰

Noví městští zastupitelé v čele se starostou Svobodou²¹¹ na prosincové schůzi²¹² rozhodli, že profesor Huyer obdrží k 1. lednu 1920 tříměsíční výpověď. Jako odůvodnění výpovědi uvedli, že rozhodnutí městské rady ze 7. října 1910 o udělení definitivního místa městského archiváře bylo neplatné, jelikož Huyer neměl právo být

²⁰⁷ Zpráva Františka Zdráhala z 16. července 1919. SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

²⁰⁸ Ministerstvo školství a národní osvěty bylo zřízeno v listopadu 1918 jako nejvyšší správní úřad pro oblast školství, národní osvěty (sem zahrnována ochrana památek, archivnictví, muzejnictví, archeologie), kultury a vědy. Jan JANÁK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989, s. 395, 420.

²⁰⁹ Zpráva z 25. srpna 1919. SOkA ČB, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

²¹⁰ Zpráva z 20. listopadu 1919. TAMTÉŽ.

²¹¹ Otakar Svoboda se narodil 24. října 1880 ve Dvorcích u Lysé nad Labem, zemřel 14. června 1930 v Českých Budějovicích, původně se vyučil truhlářem, později pracoval jako úředník, ředitel českobudějovické Okresní nemocenské pojišťovny, v letech 1915–1918 jednatel Národní jednoty pošumavské, v říjnu 1918 se stal členem městské správní komise, v letech 1919–1923 vykonával funkci starosty města, v letech 1929–1930 byl poslanec Národního shromáždění za Československou stranu národně-socialistickou. *Encyklopedie*, s. 544; D. KOVÁŘ, *Muži*, s. 63–64.

²¹² Jednalo se o čtvrtou schůzi městského zastupitelstva, která se konala 20. prosince 1919. SOkA České Budějovice, Osobní fond Reinhold Huyer, kart. 1.

v roce 1910 ustaven definitivním městským úředníkem – archivářem, protože již byl definitivním úředníkem – profesorem.²¹³

Huyerovo dvojí odvolání k okresní správní komisi nemělo úspěch, komise vždy pouze potvrdila rozhodnutí českobudějovických zastupitelů.²¹⁴

Profesor Huyer byl nucen po dvaceti čtyřech letech opustit českobudějovický archiv, kterému věnoval tolik času a úsilí. Nedočkal se žádného poděkování, právě naopak, v posledních měsících, kdy bojoval o své místo, byl novými představiteli města označen za starého, protičesky zaměřeného, pouze po penězích bažícího, v oboru nevzdělaného Němce, jehož působení v archivu bylo zbytečné, ba přímo špatné. Huyerův odchod z archivu ztrpčovalo také vědomí, že důvody obhajující jeho propuštění nekorrespondují s přijetím nového pracovníka. Na jeho místo nastupoval sice o generaci mladší František Miroslav Čapek, avšak taktéž v oboru nevzdělaný člověk, historik amatér, bez jakýchkoliv zkušeností.²¹⁵ Čapek byl však Čech, který se zapsal do dějin města, když 28. října 1918 jako první v Českých Budějovicích informoval o vyhlášení samostatného státu. Není překvapením, že Reinhold Huyer českobudějovický archiv po roce 1919 nenavštěvoval, raději opustil i milované město a odešel do klidného, malebného prostředí Dobré Vody, kde se nerušeně věnoval psaní.

2.2.4. Huyerův podíl na pojmenování českobudějovických ulic

Reinhold Huyer se jako městský archivář podílel na vypracování návrhu nových názvů českobudějovických ulic.²¹⁶ Na počátku 20. století se České Budějovice rozrostly o mnoho nových ulic, které bylo potřeba vhodně označit. V roce 1906 proto zasedala městská rada společně s archivářem Huyerem a vypracovali návrh, který byl dne 7. června 1906 městským výborem přijat.²¹⁷ Reinholdu Huyerovi se podařilo prosadit do názvů ulic významné osobnosti spjaté s historií města, jednalo se například o ulice F. A.

²¹³ Rozhodnutí městského úřadu v Českých Budějovicích ze dne 22. prosince 1919. TAMTÉŽ.

²¹⁴ Rozhodnutí okresní správní komise z 8. března 1920. TAMTÉŽ. Rozhodnutí okresní správní komise z 1. října 1920. TAMTÉŽ, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

²¹⁵ Prvním městským archivářem, který měl odborné vzdělání, byl absolvent Státní archivní školy Miroslav Burian, jenž nastoupil do českobudějovického archivu v roce 1930. *Encyklopedie*, s. 28.

²¹⁶ První oficiální pojmenování ulic v Českých Budějovicích proběhlo v roce 1875, kdy došlo ke kodifikaci starších názvů ulic a k pojmenování nově vzniklých ulic na rozrůstajících se předměstích, jednalo se většinou o jména honorifikační. Blíže D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 32–34.

²¹⁷ V červnu 1906 bylo pojmenováno dvacet dva ulic, dvě nábřeží a jedno náměstí. TAMTÉŽ, s. 35.

Gerstnera,²¹⁸ Klaricovu,²¹⁹ Lukáše Bernarda Schneidera²²⁰ a Aullnerovu.²²¹ Po změnách názvů několika ulic za první světové války²²² došlo k jejich zásadnímu přejmenování až v říjnu 1918.²²³ Profesor Huyer se jako rodilý Němec této akce nezúčastnil, naopak po boku Josefa Taschka²²⁴ vyjádřil nespokojenost s novým označením a oběma se jim podařilo alespoň prosadit, aby byly v ulicích umístěny tabulky jak s českým, tak s německým názvem ulice.²²⁵ Rozsáhlé přejmenovávání uličních názvů pokračovalo ve třech vlnách až do roku 1921, kdy také městské zastupitelstvo rozhodlo, že jsou uliční názvy nepřeložitelné do německého jazyka.²²⁶ Na toto rozhodnutí samozřejmě negativně zareagovala německá menšina ve městě v čele opět s Huyerem a Taschkem. Profesor vytýkal novým zastupitelům, že z názvů českobudějovických ulic odstranili osobnosti sice německé národnosti, které se však výrazně zaspali do dějin města.²²⁷ Zásluhy archiváře Huyera na pojmenování českobudějovických ulic však nepřišly vniveč, protože některé jím navržené a přijaté názvy ulic z roku 1906, byť bylo jejich

²¹⁸ Ulice nesla tento název na počest českého technika a profesora geometrie na univerzitě ve Vídni Františka Antonína Gerstnera (1793–1840), který realizoval v letech 1825–1828 část trati koněspřežky vedoucí z Českých Budějovic do Lince. Část ulice nese tento název dodnes. TAMTÉŽ, s. 141.

²¹⁹ Ulice byla pojmenována podle kutnohorského mincmistra, později českobudějovického rychtáře Klarice, který byl v roce 1296 ustaven králem Václavem II. v této funkci dědičně. Název ulice se užívá v této podobě dodnes. TAMTÉŽ, s. 194.

²²⁰ Ulice byla takto označena na počest českobudějovického pekaře a majitele domu v Krajinské ulici Lukáše Bernarda Schneidera (1717–1782), který sepsal kroniku města Českých Budějovic, v níž zachytil soudobé události a zaznamenal také starší události ve městě. Ulice nese toto označení dodnes. TAMTÉŽ, s. 203–204.

²²¹ Ulice nesla název podle správce místního solního skladu Jana Aullnera z Birkenfelsu (1595–1618), který z příkazu císaře Matyáše II. velel posádce, která v roce 1618 bránila město při obléhání stavovským vojskem Matyáše Thurna. Dnes nese ulice název Nerudova. TAMTÉŽ, s. 225–226.

²²² Za první světové války došlo pouze k přejmenování několika ulic a náměstí, v uličních názvech se objevila jména panovníků (rakouského císaře Františka Josefa I. a pruského krále a německého císaře Viléma II.) a jména významných rakousko-uherských vojevůdců. Blíže TAMTÉŽ, s. 35.

²²³ V názvech ulic měly figurovat pouze osobnosti spjaté s historií československého národa. Blíže k přejmenování ulic za první republiky TAMTÉŽ, s. 36–41.

²²⁴ Josef Taschek se narodil 31. července 1857 v Českých Budějovicích, zemřel 29. ledna 1939 tamtéž, vystudoval českobudějovickou vyšší reálku, poté techniku v Praze, od roku 1884 byl členem městského výboru, od roku 1891 náměstkem starosty, v letech 1893–1901 poslancem zemského sněmu, v letech 1903–1918 starostou města Českých Budějovic, v letech 1884–1934 předsedou spolku Deutscher Böhmerwaldbund, obnovil také pořádání pašijových her v Hořicích na Šumavě, od roku 1902 byl čestným občanem města České Budějovice. *Encyklopedie*, s. 26; D. KOVÁŘ, *Muži*, s. 60–62. Blíže k osobnosti J. Taschka např. Vladimír TALÍŘ, *Deníky Josefa Taschka (1914–1920)*, bakalářská práce, Historický ústav, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2009.

²²⁵ V roce 1921, dva roky po vznesení Taschkova a Huyerova požadavku, byl schválen zákon, podle něhož měla být ve městech s více jak 20% německé menšiny označení ulic dvojjazyčná. D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 36, 65.

²²⁶ O nepřeložitelnosti českých uličních názvů bylo rozhodnuto 2. července 1921 na zasedání městského zastupitelstva. Během tří vln probíhajících v letech 1918–1921 bylo změněno 48% uličních názvů ve městě. TAMTÉŽ, s. 38. Jelikož v Českých Budějovicích nežilo více jak 20% obyvatel německé národnosti, místní ulice nemusely nést dvojjazyčné označení. V Českých Budějovicích žilo v roce 1921 42.583 obyvatel, z toho 35.577 Čechů a 7.006 Němců. *Encyklopedie*, s. 365.

²²⁷ D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 38–39.

označení v průběhu 20. století změněno,²²⁸ jsou dnes opět užívány, jedná se například o označení ulice F. A. Gerstnera,²²⁹ Klaricovu²³⁰ či Lukáše Bernarda Schneidera.²³¹

2.3. Člen spolků

V 19. století se většina obyvatel habsburské monarchie zapojovala do veřejného života v rámci činnosti politického, kulturního, hospodářského, tělovýchovného či profesního spolku.²³² V Českých Budějovicích tomu nebylo jinak. Budějovičtí občané měli mnoho možností, mezi nejvýznamnější a nejpočetnější patřily spolky politické, které podporovaly německý, nebo český kulturní život ve městě. Druhá polovina 19. století tak byla charakterizována vzestupem spolkového života a soupeřením mezi Němci a kulturně emancipujícími se Čechy.²³³

Od Reinholda Huyera jakožto profesora se očekávalo, že se zapojí do veřejného života ve městě a bude se aktivně podílet na jeho spolkovém životě.²³⁴

2.3.1. *Deutscher Böhmerwaldbund*

Nejvýznamnějším německým politickým spolkem byl *Deutscher Böhmerwaldbund*, který byl založen v roce 1884 za účelem rozvoje kulturního a hospodářského života Němců v jižních Čechách.²³⁵ *Deutscher Böhmerwaldbund* byl nejpočetnějším místním spolkem, jenž například v roce 1900 čítal 314 místních odboček²³⁶ s 28.000 členy²³⁷ a před první světovou válkou 440 místních odboček

²²⁸ Nejčastěji docházelo ke změnám názvů v souvislosti se změnou politické situace v zemi, k zásadním změnám v uličních názvech tak došlo například v době německé okupace, po roce 1945, 1968 či 1989. Blíže k těmto změnám TAMTÉŽ, s. 41–50.

²²⁹ TAMTÉŽ, s. 141.

²³⁰ TAMTÉŽ, s. 194.

²³¹ TAMTÉŽ, s. 204.

²³² D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 16.

²³³ Blíže ke spolkovému životu v Českých Budějovicích F. RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 109–113; D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 16–19.

²³⁴ Blíže o sociálním postavení středoškolských profesorů a jejich společenských povinnostech K. ŘEZNÍČKOVÁ, *Študáci*, s. 161–163.

²³⁵ Spolek *Deutscher Böhmerwaldbund* zanikl v roce 1945 v souvislosti s odsunem Němců. *Encyklopedie*, s. 99.

²³⁶ Místní odbočky spolku byly zakládány tam, kde žilo více než dvacet členů spolku. *Satzungen des Deutschen Böhmerwaldbundes*, Budweis [193-], s. 4. Jednalo se např. o místní odbočky Český Krumlov, Kaplice, Michnice, Vimperk. *Fünfzig Jahre Deutscher Böhmerwaldbund : 1884–1934*, Budweis 1934, s. 2.

²³⁷ D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 18.

s 42.000 členy.²³⁸ Spolek podporoval německé školy, stavbu železnice v jižních Čechách, zasloužil se také o vybudování sítě čítáren, obecních knihoven a studentských ubytoven.²³⁹ Členové se scházeli v Německém domě, který byl postaven v letech 1871–1872 jako reakce na stavbu domu v ulici Na Sadech, jenž patřil Besedě českobudějovické.²⁴⁰ Německý dům se záhy stal centrem společenského i politického života zdejších Němců.²⁴¹

Prvním předsedou spolku byl zvolen v roce 1884 Eduard Claudi.²⁴² Poté zastával tuto funkci významný představitel českobudějovických Němců a pozdější starosta města Josef Taschek, který stál u zrodu Deutscher Böhmerwaldbund. Mezi významnými občany města, kteří zasedali ve vedení spolku Deutscher Böhmerwaldbund, byl i Reinhold Huyer.

Mladý pedagog Huyer si byl vědom toho, že pro práci ve škole a kariérní postup je potřeba zapojit se do veřejného života ve městě, získat tak užitečné kontakty a vhodné společenské postavení. Proto už v roce 1884, tedy ihned po příchodu do Českých Budějovic, vstoupil do Deutscher Böhmerwaldbund a stanul po boku Josefa Taschka v jeho vedení. V roce 1887 se vzdal funkce v předsednictvu, pravděpodobně byl časově vytižen prací ve škole a starostí o rozrůstající se rodinu, aby se opět vrátil v roce 1912 a zůstal členem vedení spolku až do roku 1921, kdy opustil město a odešel na odpočinek do Dobré Vody.²⁴³

²³⁸ *Encyklopedie*, s. 99.

²³⁹ TAMTÉŽ.

²⁴⁰ Beseda českobudějovická byla založena roku 1862, jednalo se o český politický a kulturní spolek, který podporoval politicky, kulturně a hospodářsky české obyvatelstvo ve městě, beseda se zasloužila o založení Záložny českobudějovické, stála u zrodu nižšího gymnázia, Obchodní živnostenské komory a besední knihovny s čítárnou, také podporovala vydávání českých novin Budivoj vycházejících v letech 1864–1914. Ve funkci předsedy spolku stáli významní občané města, například V. Grünwald a A. Zátka. Výstavba besední budovy v ulici Na Sadech probíhala v letech 1868–1870. TAMTÉŽ, s. 43. Blíže o novinách Budivoj TAMTÉŽ, s. 55–56.

²⁴¹ Označován nejprve jako Spolkový dům, později Německý dům (v domě totiž sídlily pouze německé spolky), po druhé světové válce Slovanský dům, někdy označován také jako Stalinův dům, v němž sídlil Krajský výbor KSČ, v letech 1948–1960 Dům armády, poté budova označována mnoha názvy, např. Dům osvěty, Městský dům kultury, dnes Dům kultury Slavie. V novorenesanční budově, která se nachází v dnešní ulici J. V. Jirsíka, byly spolkové kanceláře, taneční sál, tělocvična, kuželna a restaurace. Dům byl postaven podle návrhu pražského architekta Ignáce Ullmanna, který částečně upravil a realizoval místní inženýr Karl Schmidt. V budově sídlily českobudějovické německé spolky, např. Deutscher Böhmerwaldbund, Turnverein a Deutsche Liedertafel. TAMTÉŽ, s. 117–118.

²⁴² Eduard Claudi se narodil 26. září 1810 v Českých Budějovicích, zemřel 27. září 1884 v Poříčí, v letech 1865–1884 byl starostou města Českých Budějovic a přednostou českobudějovické spořitelny, v 60.–80. letech 19. století byl zemským poslancem a v letech 1871–1884 poslancem říšské rady, od roku 1880 byl čestným občanem města České Budějovice. J. CHVOJKA, *Čestní občané*, s. 17–18.

²⁴³ *Fünfzig Jahre*, s. 2.

Jako jeden z dvaceti čtyř vedoucích členů Deutscher Böhmerwaldbund²⁴⁴ se Huyer podílel na rozhodování o vyloučení členů spolku, na svolávání valné hromady a na určení jejího místa, času a programu jednání, dále měl povinnost kontrolovat vedoucí místních skupin a dodržování nařízení přijatých na valné hromadě, také musel pomáhat s vedením pokladny a správou spolkového majetku.²⁴⁵ Stejně jako ostatní členové musel platit, zpravidla začátkem roku, každoroční příspěvek na podporu spolku a všemožně podporovat jeho zájmy.²⁴⁶

Spolek vydával od svého založení čtyřikrát ročně vlastní časopis *Mitteilungen des Deutschen Böhmerwaldbundes*, v němž informoval o činnosti spolku, o jeho programu, vedení a členech.²⁴⁷

Českou obdobu Deutscher Böhmerwaldbund tvořila Národní jednota pošumavská, jejíž odbor se ve městě ustavil v roce 1888.²⁴⁸ Společně s Maticí školskou,²⁴⁹ která zahájila svou činnost v Českých Budějovicích v roce 1872, bojovala za práva české menšiny v jižních Čechách, a to především podporou českých škol. Ke střetům mezi českým a německým táborem docházelo také každoročně při matiční slavnosti, pořádanou v letech 1899–1914 Maticí školskou na zahradě Českého akciového pivovaru, kdy se Němci snažili konkurovat této oblíbené české akci vlastním Sommerfestem, který se konal ve stejnou dobu na zahradě Německého domu.²⁵⁰

2.3.2. *Deutsche Liedertafel*

Na kulturním životě se velkou měrou podílely také hudební a pěvecké spolky, které byly v Českých Budějovicích zakládány od 19. století.²⁵¹ Nejprve vznikaly opět spolky německé, později české.²⁵² Tyto spolky se podílely na většině oslav ve městě.

²⁴⁴ Z těchto 24 členů muselo být minimálně 8 z Českých Budějovic. *Satzungen*, s. 8.

²⁴⁵ TAMTÉŽ, s. 9.

²⁴⁶ TAMTÉŽ, s. 3.

²⁴⁷ *Encyklopedie*, s. 99.

²⁴⁸ Národní jednota pošumavská byla organizací usilující o posílení politického a kulturního života Čechů v jazykově smíšených oblastech Pošumaví, podporovala zakládání českých škol, knihoven a čítáren, snažila se o prosazení českých zástupců do samospráv obcí. Národní jednota pošumavskou v Českých Budějovicích finančně podporovala Záložna českobudějovická a Český akciový pivovar (dnešní Budějovický Budvar). Organizace zanikla na počátku 50. let 20. století. TAMTÉŽ, s. 337. Blíže k činnosti Národní jednoty pošumavské v Českých Budějovicích Jan VOTRUBA, *Spolkový život v Českých Budějovicích v první polovině 20. století*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2005, s. 82–99.

²⁴⁹ Německou protiváhu Matice školské představoval spolek Schulverein. D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 18.

²⁵⁰ *Encyklopedie*, s. 285; F. RADA, *Když se psalo c. k.*, s. 114–117.

²⁵¹ *Encyklopedie*, s. 173.

Nejvýznamnějším a nejstarším pěveckým spolkem byl Deutsche Liedertafel, navazující na činnost německého pěveckého spolku Musikverein. Spolek byl založen v roce 1856.²⁵³ Jednalo se o mužský pěvecký spolek, jehož členy byli původně Němci i Češi, a tak vytvářel dobré vztahy mezi národnostmi.²⁵⁴ V roce 1862 však došlo ke sporům, Češi ze spolku vystoupili a později založili ve městě vlastní pěvecký spolek Hlahol českobudějovický.²⁵⁵

Na činnosti Deutsche Liedertafel se podílelo mnoho českobudějovických pedagogů,²⁵⁶ například funkci místopředsedy spolku zastával Huyerův kolega z reálky Eduard Smola,²⁵⁷ účinkujícím členem byl i ředitel reálky Julius Zuleger,²⁵⁸ kolegové Emil Grünbreger²⁵⁹ a Hans Machon.²⁶⁰ Reinhold Huyer, sám výborný hudebník, který hrál na varhany a ovládal i mnohé smyčcové a dechové nástroje,²⁶¹ proto krátce po příchodu na českobudějovickou reálku vstoupil do Deutsche Liedertafel také.²⁶² V roce 1903 se stal členem Deutsche Liedertafel další pedagog reálky Wenzel Wonesch,²⁶³ který se výrazně podílel na činnosti spolku a sepsal i jeho historii.²⁶⁴

Profesor Huyer byl přispívajícím členem Deutsche Liedertafel. Jako přispívající člen mohl zdarma na dvě vystoupení za rok a mohl také vznášet připomínky k fungování spolku.²⁶⁵

²⁵² V roce 1840 byl založen německý pěvecký spolek Geselligkeitsverein, v roce 1853 Musikverein. TAMTÉŽ.

²⁵³ Spolek zanikl v roce 1945. TAMTÉŽ, s. 99.

²⁵⁴ TAMTÉŽ, s. 57.

²⁵⁵ D. KOVÁŘ, *Budějovice*, s. 18.

²⁵⁶ Viz seznam členů a jejich povolání z let 1856–1906. Franz JODL, *Festschrift der Deutschen Liedertafel in Budweis anlässlich ihrer 50jähr. Bestandsfeier*, Budweis 1906, s. 45–53.

²⁵⁷ Od roku 1880 byl E. Smola účinkujícím členem Deutsche Liedertafel, od roku 1905 čestným členem spolku. Wenzel WONESCH, *Deutsche Liedertafel in Budweis 1856–1926. Ein geschichtlicher Rückblick*, Budweis 1926, s. 35, 37.

²⁵⁸ J. Zuleger byl přispívajícím členem Deutsche Liedertafel. F. JODL, *Festschrift*, s. 111.

²⁵⁹ E. Grünbreger byl přispívajícím členem Deutsche Liedertafel. TAMTÉŽ, s. 109.

²⁶⁰ Od roku 1881 byl H. Machon účinkujícím členem Deutsche Liedertafel, od roku 1908 čestným členem spolku. TAMTÉŽ, s. 107.

²⁶¹ *Budweiser Zeitung* 77, 1938, č. 32 s. 2–3; č. 33, s. 2–3.

²⁶² F. JODL, *Festschrift*, s. 109.

²⁶³ Wenzel Wonesch se narodil 8. září 1868 ve Velkém Ratmírově, zemřel 25. prosince 1934 v Českých Budějovicích, v letech 1927–1929 byl zatímním správcem Německého státního učitelského ústavu. Jihočeská vědecká knihovna, Soubor regionálních autorit, heslo Wenzel Wonesch, přístupné online: [http://katalog.cbvk.cz/arl-cbvk/cs/detail-cbvk_us_auth-m0185061-Wonesch-Wenzel-18681934/?disprec=1&iset=1, odkaz funkční k 28. červnu 2013]. W. Wonesch byl čestným člen Deutsche Liedertafel od roku 1924. W. WONESCH, *Deutsche Liedertafel*, s. 35, 37.

²⁶⁴ W. WONESCH, *Deutsche Liedertafel in Budweis 1856–1926. Ein geschichtlicher Rückblick*, Budweis 1926, 39 s.

²⁶⁵ Členové spolku byli rozděleni na členy účinkující (účast na vystoupení), přispívající (finanční podpora spolku) a čestné (dlouholetí členové a vysoce postavení lidé, podporující činnost spolku). *Satzungen des Gesang-Vereines Deutsche Liedertafel in Budweis*, Budweis 1903, s. 5–6.

Výrazněji do činnosti spolku zasáhla Huyerova dcera Helene. Od roku 1900 zpívala soprán a hrála na klavír²⁶⁶ v dámském sboru, který vznikl v rámci spolku v roce 1876.²⁶⁷ Deutsche Liedertafel ocenil její přínos v roce 1925, kdy Helene obdržela jako jedna z mála členů čestné členství.²⁶⁸ Ve spolku účinkoval od roku 1920 i Helenin manžel, Franz Pilny.²⁶⁹

²⁶⁶ F. JODL, *Festschrift*, s. 106.

²⁶⁷ *Encyklopedie*, s. 99.

²⁶⁸ Mezi devíti čestnými členy spolku v letech 1925–1926 byl například Josef Taschek. W. WONESCH, *Deutsche Liedertafel*, s. 35.

²⁶⁹ TAMTÉŽ, s. 37.

3. Dílo

Snaha poznat minulost kraje a města, které se stalo Huyerovým druhým domovem, se projevila u profesora literární tvorbou. Zařadil se tak mezi novináře, profesory, učitele, archiváře, úředníky a duchovní, kteří se ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století věnovali regionálnímu bádání.²⁷⁰ Německé regionální bádání, podobně jako české, mělo tehdy především vlastivědný charakter.²⁷¹

Reinhold Huyer patřil k nebývale plodným autorům a publikoval několik článků ročně, z nichž většina vyšla na stránkách místního německého tisku.²⁷² Profesora uchvátily dějiny města pod Černou věží, záběr jeho zájmu byl obrovský, z místní historie se zabýval například dějinami radnice, Černé věže, nemocnice, zdejších hřbitovů, kostelů, domů, cechů a neopomněl ani historii okolních obcí.²⁷³ Také dokázal náležitě využít svého působení v městském archivu, a tak se jeho články opíraly mnohdy o nové faktografické údaje z dějin města.

Profesor Huyer se mohl pochlubit několika pracemi, které byly vydány jako samostatné publikace. Jednalo se o díla zabývající se dějinami budějovického pivovarnictví, návštěvami panovníků ve městě, Samsonovou kašnou, osudy českobudějovických Židů, historií chudobince a nemocnice a naposledy dějinami poštovníctví v Českých Budějovicích. Většina těchto prací vyšla v českobudějovickém nakladatelství Moldavia.

Své práce profesor Huyer postavil na důkladném studiu archivních materiálů, při němž se mu podařilo vytěžit množství nových faktografických údajů k dějinám jižních Čech. Všechny nově zjištěné poznatky si poctivě zapisoval a řadil do tematických složek, a tak za svůj život vytvořil pro budoucí generace bohatý zdroj informací, které jsou dnes uloženy v Huyerově osobní pozůstalosti v českobudějovickém archivu.

²⁷⁰ F. KUTNAR – J. MAREK, *Přehledné dějiny*, s. 439–449.

²⁷¹ Blíže k pojetí regionálního bádání např. Václav BŮŽEK, *Region v historickém diskursu*, Jihočeský sborník historický 72, 2003, s. 5–12.

²⁷² Bibliografie prací Reinholda Huyera viz *Textová příloha*.

²⁷³ Např. Haklovy Dvory (Hackelhöf), Mokré (Gauendorf), Plavnice (Plawnitz). Viz *Textová příloha*.

3.1. Samostatné publikace

První Huyerova samostatná publikace, velice cenná a zajímavá monografie o vývoji pivovarnictví v Českých Budějovicích, vyšla v roce 1895.²⁷⁴ Jednalo se o slavnostní spis sepsaný k stoletému výročí založení českobudějovického pivovaru.²⁷⁵

V první kapitole se autor zabýval počátky pivovarnictví ve městě, které sahají až k samotnému založení Budějovic, kdy měl právo vařit a prodávat pivo každý měšťan, který vlastnil dům uvnitř hradeb. Huyer také neopomněl zmínit zásluhy Karla IV., který vydal zákaz v okruhu jedné míle okolo města provozovat krčmy, a Václava IV., jenž rozšířil otcem vydané mílové právo na vaření piva vůbec. Huyer pokračoval založením konkurenčního pivovaru v Rudolfově poté, co byla tato původně hornická osada povýšena na královské město v roce 1585. Následně popsal odhalení a potrestání podvodů městské rady, která ve druhé polovině 16. století okrádala císaře na dani z piva. Ve druhé kapitole sepsal úpadek pivovarnictví v průběhu 17. století a na počátku 18. století v důsledku třicetileté války a následného zdražení obilí a chmele. Ve třetí kapitole se detailně zabýval spory mezi právovarečnými měšťany a obcí, snahou státní komise tyto spory vyřešit a konečně vyřešením sporů podpisem smlouvy mezi právovarečníky a obcí v roce 1795, která potvrdila převzetí pivovaru měšťany. Rok 1795 je proto považován za datum vzniku měšťanského pivovaru. Ve čtvrté kapitole Huyer pokračoval dějinami pivovaru pod správou měšťanů, vyzdvihl jejich investice v oblasti školství, kdy právovareční měšťané přislíbili udržování profesorů latinského gymnázia²⁷⁶ ve městě, dále vyzdvihl investice do výstavby nemocnice a kasáren a zaznamenal zřízení nového areálu pivovaru na Lineckém předměstí ve druhé polovině 19. století. V následujících dvou kapitolách profesor popsal posledních dvacet pět let

²⁷⁴ Reinhold HUYER, *Geschichte des Bräuwesens in Budweis. Eine Festschrift zum hundertjährigen Bestande des bürgerlichen Bräuhauses*, Budweis 1895, 370 s.

²⁷⁵ Jedná se o dnešní První českobudějovický pivovar Samson. *Encyklopedie*, s. 487–488. Pivovar se nacházel v německých rukou, proto Češi založili v roce 1894 konkurenční Český akciový pivovar, dnešní Budějovický Budvar. D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 59–60. Dějinami Prvního českobudějovického pivovaru Samson se blíže zabývali Karel Pletzer a Oldřich Šeda, jejichž práce vyšla v roce 1995 při příležitosti dvousetletého výročí existence pivovaru a z velké části autoři vycházeli právě z Huyerovy publikace. Karel PLETZER – Oldřich ŠEDA, *Městské i měšťanské pivovarství a dvě stě let Prvního českobudějovického pivovaru Samson*, České Budějovice 1995.

²⁷⁶ Gymnázium bylo založeno piaristy v roce 1762, v roce 1848 se sloučilo s dvouletým filozofickým ústavem, v roce 1871 bylo postátněno a v roce 1873 přejmenováno na C. k. německé vyšší gymnázium. *Encyklopedie*, s. 144. Blíže k dějinám tohoto gymnázia M. NOVOTNÝ a kol., *Dějiny*, s. 85–97.

existence měšťanského pivovaru a v závěru své práce shrnul celkovou spotřebu sladu, chmele, roční produkci piva a představil předsedy pivovaru a jejich zástupce.²⁷⁷

V další samostatné publikaci z roku 1898 Huyer zaměřil svou pozornost na návštěvy panovníků v Českých Budějovicích.²⁷⁸ Vyprávění začal návštěvou zakladatele města Přemysla Otakara II. v roce 1265, který pravděpodobně přijel zkontrolovat samotný průběh zakládání Budějovic. Huyer důkladně popsal pro rozvoj města velice důležité panovnické návštěvy Karla IV. v roce 1351,²⁷⁹ Jiřího z Poděbrad v roce 1462 a Matyáše I. v roce 1614, kteří při této příležitosti udělili městu mnohá privilegia.²⁸⁰ Dále se zajímal o habsburské panovníky, kteří městem buď projížděli při cestě z Prahy do Lince a přenocovali na radnici, nebo do města svolali zasedání zemského sněmu.²⁸¹ Huyer neopomněl ani mnohé návštěvy panovníků Habsbursko-lotrinské dynastie počínaje návštěvami Josefa II. v letech 1768, 1771, 1774 a naposledy v roce 1779, kdy Josef II. přenocoval v hostinci U Tří kohoutů.²⁸² Závěr knihy věnoval profesor návštěvám tehdy panujícího Františka Josefa I., jenž projel městem v roce 1849 krátce po své korunovaci, poté v roce 1857 při cestě z Prahy do Ischlu a v roce 1885 při návratu z manévru v Plzni, tuto slavnou návštěvu již profesor Huyer, žijící v Českých Budějovicích od roku 1884, zachytil jako přímý svědek události. František Josef I. si důkladně prohlédl České Budějovice v roce 1888 po ničivých zářijových povodních a naposledy v září roku 1895 při císařských manévrech. Profesor se zabýval i tím, kde jednotliví návštěvníci nocovali, kde hodovali a samozřejmě upozornil na velké finanční výdaje s tím související.²⁸³

Práci o starých Budějovicích z roku 1898 profesor rozdělil na dvě části, v první se zabýval dějinami místních mlýnů. Ve druhé části popsal dějiny barokního symbolu budějovického náměstí – Samsonovy kašny.²⁸⁴ Huyer zaznamenal její stavbu v letech 1721–1726 a osobnosti se stavbou spojené, například kameníka Zachariáše Horna,

²⁷⁷ Srov. K. PLEZTER – O. ŠEDA, *Městské i měšťanské pivovarství*; D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 55–60.

²⁷⁸ Reinhold HUYER, *Regentenbesuche in Budweis (1265–1895): zum 50jährigen Regierungsjubiläum Sr. Maj. des Kaisers Franz Joseph I.; als Erinnerung an die Kaisertage vom 1. bis 4. September 1895*, Budweis 1898, 192 s.

²⁷⁹ V roce 1351 se v Českých Budějovicích sešel Karel IV. s rakouským vévodou Albrechtem II. a dal městu privilegium, které nařizovalo kupcům projíždět Budějovicemi a nabízet zde zboží a které také zakazovalo provozovat řemesla a krémy v okruhu jedné míle. D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 13.

²⁸⁰ *Encyklopedie*, s. 340.

²⁸¹ Habsburkové svolávali do Českých Budějovic zemské sněmy od roku 1529. TAMTÉŽ, s. 339.

²⁸² Jednalo se původně o měšťanský dům s pivovarem a zájezdním hostincem na dnešním náměstí Přemysla Otakara II., ve druhé polovině 19. století byl dům přebudován na hotel, dnes je součástí hotelu Zvon. TAMTÉŽ, s. 574.

²⁸³ Stručný přehled panovnických návštěv ve městě TAMTÉŽ, s. 339–341.

²⁸⁴ Reinhold HUYER, *Aus Alt Budweis. I. Die Wiesenmühle. II. Der Samsonbrunner*, Budweis 1898, 49 s.

zeměměřiče a autora původního návrhu Johanna Rappa, sochaře Josefe Dietricha, který se podílel i na výzdobě přestavované radnice,²⁸⁵ a sochaře Františka Bauguta. Profesor také zveřejnil vyúčtování celého projektu, které převyšovalo investice do barokní přestavby radnice.²⁸⁶

Motivací pro napsání studie o dějinách židovské komunity v Českých Budějovicích²⁸⁷ byla spolupráce na výzkumu, který byl v roce 1899 prováděn v místním archivu na přání Bohumila Bondyho. Huyerova práce vyšla v roce 1911 a vydal ji Spolek pro dějiny Němců v Čechách.²⁸⁸ Profesor v úvodu práce nastínil postavení Židů v zemi, pokračoval doloženým židovským osídlením v Českách Budějovicích od poloviny 14. století, zaznamenal, ve kterých domech v tehdejší Židovské ulici²⁸⁹ žili, čím se zabývali a jaké vztahy měli Židé s ostatními obyvateli. Profesor věnoval pozornost i českobudějovické synagoze, která se nacházela také v Židovské ulici.²⁹⁰ Huyer ukončil práci dějinami této menšiny v 16. století, kdy došlo k pogromu, městská rada vypověděla Židy z města a židovská synagoga byla přeměněna na katolický kostel sv. Markéty.²⁹¹ Profesor doplnil práci plánem města, na němž přehledně zachytil židovské osídlení.

V další samostatně vydané práci se Huyer věnoval místnímu chudobinci a nemocnici.²⁹² Začal obecně dějinami zdravotní péče ve středověku, kdy lidé vyhledávali pomoc u lazebníků, ranhojičů, později i městského kata. Popsal zaopatřování chudiny v Českých Budějovicích od poloviny 14. století do roku 1786, kdy našli chudí pomoc ve špitále s kostelem sv. Václava. Jednu kapitolu věnoval fondu, z něhož byla péče o chudé financována, zaznamenal také bohaté měšťany, kteří darovali či odkázali tomuto fondu peníze, někdy i ošacení. V další kapitole se zabýval městským chudobincem, který byl zřízen v domě v Hradební ulici v roce 1781, kdy došlo za vlády Josefa II. k organizování chudinské péče. Zaznamenal i stavbu nového městského chudobince na

²⁸⁵ D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 17.

²⁸⁶ Srov. TAMTÉŽ, s. 24.

²⁸⁷ Reinhold HUYER, *Zur Geschichte der ersten Judengemeinde in Budweis*, Prag 1911, 40 s.

²⁸⁸ Spolek pro dějiny Němců v Čechách byl založen v roce 1862, u jeho zrodu stáli němečtí profesori pražské univerzity, především Konstantin Höfler. Spolek se zabýval obecnými dějinami země, právním dějinami, dějinami jazyka, literatury a výtvarného umění, spolek se snažil doložit, jak velký podíl měli Němci na dějinách české země. Protiváhu tohoto spolku představoval český Historický klub, který vznikl v roce 1866. F. KUTNAR – J. MAREK, *Přehledné dějiny*, s. 285, 350–351.

²⁸⁹ Dnešní ulice U Černé věže. D. KOVÁŘ – P. KOBLASA, *Ulicemi*, s. 267.

²⁹⁰ Židovská synagoga je doložena v Českých Budějovicích od 14. století, po vyhnání Židů v 16. století byla přeměněna na katolickou kapli sv. Markéty. Po roce 1848 byla vybudována nová synagoga na Lineckém předměstí, v roce 1942 byla synagoga zbořena. *Encyklopedie*, s. 543–544.

²⁹¹ TAMTÉŽ, s. 645–646.

²⁹² Reinhold HUYER, *Geschichte des Armeninstitutes und des Krankenhauses der Stadt Budweis*, Budweis 1913, 112 s.

Lineckém předměstí v letech 1896–1898, kdy přicházelo do Českých Budějovic po zrušení roboty v roce 1848 mnoho venkovanů za prací a žilo ve městě na hranici chudoby.²⁹³ V předposlední kapitole se profesor zabýval stavbou nemocnice v letech 1827–1829 na dnešním Senovážném náměstí, která byla financována z části díky odkázaným penězům biskupa Schaaffgotsche. Na závěr Huyer popsal stavbu nové nemocnice, tzv. Jubilejní nemocnice císaře Františka Josefa, na Lineckém předměstí v letech 1912–1913, jejíž návrh vypracoval Josef Kneisll a odkázal také část svých peněz na její stavbu.²⁹⁴

Poslední samostatná publikace z pera Reinholda Huyera se týkala dějin poštovního úřadu a vyšla v roce 1918 při příležitosti dostavby nové budovy poštovního úřadu.²⁹⁵ Profesor v úvodu nastínil dějiny poštovního pojezdného úřadu, který přepravoval poštu i osoby po celé zemi. Pokračoval zřízením poštovního spojení mezi Prahou a Lincem se stanicí v Českých Budějovicích v 16. století. V následujících kapitolách se zabýval českobudějovickými poštmistry, například Paulem Kaiserem, který vlastnil zájezdní hostinec na Pražské třídě, v němž sídlila pošta do roku 1711, dále poštmistrem Leopoldem Maxmiliánem Slamenským, který přenesl poštu do svého domu na dnešním náměstí Přemysla Otakara II., poštmistrem Janem Josefem Steinem, který získal tento úřad dědičně, a poštmistrem Františkem Měšťákem, který přenesl úřad v roce 1782 do domu v Biskupské ulici, v němž sídlila tzv. Stará pošta až do roku 1918. V závěru profesor Huyer popsal stavbu budovy na Senovážném náměstí v letech 1915–1918, do níž se poštovní úřad přestěhoval.²⁹⁶

3.2. Příspěvky v novinách a časopisech

Většinu svých prací publikoval profesor Huyer na stránkách místního německého tisku. Jeho články vycházely ve dvou tehdy nejdůležitějších

²⁹³ Profesor Huyer nezaznamenal návrat Židů do Českých Budějovic po revoluci 1848, kdy došlo k jejich zrovnoprávnění s křesťany a úspěšně se zapojili do života českobudějovických obyvatel. *Encyklopedie*, s. 184.

²⁹⁴ TAMTÉŽ, s. 343–345.

²⁹⁵ Reinhold HUYER, *Geschichte des Postwesens in Budweis*, Budweis b. d. [1918], 56 s.

²⁹⁶ *Encyklopedie*, s. 426–427. Dějinami poštovního úřadu se také zabýval poštovní úředník F. M. Čapek, který nahradil profesora Huyera v archivu. František Miroslav ČAPEK, *Dějiny poštovního úřadu v Českých Budějovicích od vzniku až po dnes*, České Budějovice 1923.

českobudějovických německých novinách Budweiser Kreisblatt²⁹⁷ a Budweiser Zeitung,²⁹⁸ na sklonku života přispíval také do časopisu Waldheimat.²⁹⁹

V Budweiser Kreisblatt vycházely Huyerovy články od roku 1893, profesor se v nich zabýval událostmi roku 1848 v Českých Budějovicích, které neměly tak revoluční ráz jako jinde v monarchii, dějinami Černé věže a místní synagogy.

Velké množství odborných příspěvků vyšlo v Budweiser Zeitung, do nichž Huyer přispíval od roku 1897. V rámci těchto článků se profesor dotkl téměř všech důležitých témat souvisejících s dějinami Českých Budějovic a okolí. Zabýval se například dějinami radnice, nejprve původní budovou na rohu Biskupské a Radniční ulice, poté dějinami Knollova domu na náměstí Přemysla Otakara II., v němž sídlila radnice od 15. století, a nakonec i přestavbou budovy v 18. století, která byla financována ze zisků ze solního obchodu.³⁰⁰ Taktéž napsal článek o obchodu se solí, kterou vozili formani z rakouské Solné komory s povinnou týdenní zastávkou v Českých Budějovicích a který znamenal pro městskou pokladnu velké zisky. Se solním obchodem souviselo také splavnění Vltavy z Českých Budějovic do Prahy v letech 1547–1552, a tak ani toto téma nezůstalo stranou profesora zájmu.³⁰¹ Z církevních dějin se zabýval českobudějovickým biskupstvím, které bylo zřízeno v roce 1785, a prvním biskupem Janem Prokopem Schaaffgotschem,³⁰² dále kostely sv.

²⁹⁷ Od roku 1852 vycházely jedenkrát týdně německé noviny Anzeiger aus dem südlichen Böhmen, které nesly od roku 1857 podtitul Budweiser Wochenblatt, který se stal titulem hlavním a který byl později změněn na Budweiser Kreisblatt. Budweiser Kreisblatt vycházely od roku 1862 dvakrát týdně v rozsahu nejprve čtyř stran, později až deseti stran. Informovaly o událostech v Českých Budějovicích a jihočeských německých oblastech a přinášely také odborné články a fejetony. Vydávání těchto novin bylo zastaveno v roce 1920. Blíže *Encyklopedie*, s. 19–20, 57. Blíže k Budweiser Kreisblatt M. THONOVÁ, *Německý tisk*, s. 15–24.

²⁹⁸ V roce 1862 bylo obnoveno vydávání novin Anzeiger aus dem südlichen Böhmen, jejichž název byl v roce 1873 změněn na Budweiser Zeitung. Vycházely od roku 1873 dvakrát týdně v rozsahu nejprve kolem pěti stran, před první světovou válkou až kolem dvaceti pěti stran. Vydávání těchto novin bylo zastaveno v roce 1945. *Encyklopedie*, s. 19–20, 57. Blíže k Budweiser Zeitung od jejich založení až po rok 1914 M. THONOVÁ, *Německý tisk*, s. 38–46. Blíže k Budweiser Zeitung za první republiky Ivana ZEMANOVÁ, *První desetiletí ČSR ve světle dvou jazyků českobudějovického tisku. Česko-německá komparace*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2011, s. 21–25.

²⁹⁹ Tento německý vlastivědný časopis vycházel v letech 1924–1933 jedenkrát měsíčně zejména díky nakladatelství Moldavia. *Encyklopedie*, s. 69.

³⁰⁰ TAMTÉŽ, s. 454–456. Blíže k proměnám českobudějovické architektury např. Jakub PAVEL – Eva ŠAMÁNKOVÁ, *České Budějovice*, Praha 1979.

³⁰¹ D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 15.

³⁰² Jan Prokop Schaaffgotsche se narodil 22. května 1748 v Praze, zemřel 8. května 1813 v Českých Budějovicích, v letech 1785–1813 byl českobudějovickým biskupem, zasloužil se o zřízení biskupského semináře a filozofického ústavu ve městě. *Encyklopedie*, s. 498–499. Blíže k osobnosti J. P. Schaaffgotsche a náboženským poměrům doby, v níž žil Rudolf SVOBODA, *Jan Prokop Schaaffgotsche, první biskup českobudějovický*, Brno 2009.

Mikuláše,³⁰³ sv. Prokopa a sv. Jana Křtitele,³⁰⁴ poutěmi a poutními místy v okolí.³⁰⁵ Huyerově pozornosti neunikly ani významné českobudějovické rodiny, například Daublebští ze Sternecku.³⁰⁶ Jeden z mnohých článků věnoval i českým korunovačním klenotům, které byly uloženy v kostele sv. Mikuláše v Českých Budějovicích dvakrát, a to od listopadu 1631 do září 1633, kdy byla v Praze ohrožena jejich bezpečnost kvůli vpádu Sasů, podruhé od července 1634 do června 1635, kdy Praze opět hrozilo nebezpečí vpádu vojska, tentokrát švédského.³⁰⁷

V regionálním měsíčníku *Waldheimat* byly publikovány profesorovy články od roku 1924. Jednalo se o práce zabývající se například městským opevněním, tedy hradbami, věžemi³⁰⁸ a Železnou pannou.³⁰⁹

Reinhold Huyer nepublikoval své práce jen v jihočeských novinách, ale přispíval i do časopisů vycházejících v jeho rodném kraji na severu Čech nebo v Praze. Například několikrát přispěl do časopisu *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen*, který vydával v Praze jedenkrát ročně³¹⁰ Spolek pro dějiny Němců v Čechách, jenž byl založen v roce 1862 severočeskými historiky, kteří do časopisu také přispívali nejčastěji. Články s jihočeskou tematikou posílali kromě Huyera i další českobudějovičtí autoři,³¹¹ například Franz Hübler,³¹² Karl Köpl, Matthias Pangerl³¹³ a

³⁰³ Římskokatolický kostel sv. Mikuláše byl postaven kolem roku 1265, po ničivém požáru v roce 1641 byl téměř celý kostel přestavěn, v roce 1785 byl kostel povýšen na biskupskou katedrálu. Blíže *Encyklopedie*, s. 243–245.

³⁰⁴ Římskokatolický kostel zasvěcený původně pouze sv. Prokopovi byl v 15. století zasvěcen také sv. Janu Křtiteli. Blíže TAMTÉŽ, s. 245–246.

³⁰⁵ Nejbližším poutní místem byla Dobrá Voda u Českých Budějovic. D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 17; *Encyklopedie*, s. 102–103.

³⁰⁶ Daublebští ze Sternecku, původně Doudlebští, později jen Sterneckové, patřili k významným českobudějovickým rodinám již v 16. století, kdy zastávali přední městské úřady a výrazně se podíleli na chodu města. Významnými členy rodu byli kronikář David Daublebský ze Sternecku (asi 1582–1648) a purkmistr František Eusebius (1750–1815). TAMTÉŽ, s. 87–88. Dějinami tohoto rodu se dnes zabývá Tomáš Sterneck. Např. Tomáš STERNECK, *Mezi měšťany a šlechtou. Dějiny rodu Daublebských ze Sternecku*, Brno 2009.

³⁰⁷ D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 16; *Encyklopedie*, s. 240–241.

³⁰⁸ Na západě a jihu města tvořily řeky Malše a Vltava přirozené opevnění města, na východě a severu bylo přebudováno koryto Mlýnské stoky, aby plnilo funkci vodního příkopu. Do počátku 14. století bylo město zcela opevněno a byla dokončena stavba nejstarších městských hradeb, v průběhu 14. století byly postaveny věže, v 17. století pak došlo k zpevnění opevnění. V 19. století byla zahájena demolicí opevnění. TAMTÉŽ, s. 377–379.

³⁰⁹ Jedná se o hranolovou věž, která byla postavena ve 14. století jako součást městského opevnění. Označení Železná panna bylo odvozeno od mučidla, které bylo dle pověsti umístěno ve věži. Železná panna byla taktéž označována Spielhäubelturm, Spielhaybl, Špilhajbl podle měšťanské rodiny Spielhayblů, která vlastnila dům na městské hradbě na počátku 15. století. TAMTÉŽ, s. 643.

³¹⁰ Časopis vycházel jako lomený roční od července do června následujícího roku. Eva HYNDRAKOVÁ, *Příspěvky s jihočeskou tematikou v časopise Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen, Praha 1862–1944*, Jihočeský sborník historický 80, 2011, s. 233–259.

³¹¹ Blíže TAMTÉŽ.

Valentin Schmidt. Z pera Reinholda Huyera vyšly v časopise *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* příspěvky o koněspřežní železnici České Budějovice – Lince,³¹⁴ o dějinách českobudějovické židovské komunity³¹⁵ a náboženských poměrech v Rudolfově a Českých Budějovicích v 16. a 17. století.³¹⁶

3.3. Hodnota díla

Profesor se věnoval dějinám města, které vytvářel především místní německý živel, ale i tento tvořil od založení města nedílnou součást českobudějovické historie. Faktem je, že se v jeho pracích objevuje málo českých prvků. Přestože se snažil dokázat velký podíl Němců na dějinách Českých Budějovic, otevřeně proti Čechům nevystupoval.

Dílo Reinholda Huyera lze právem označit za cenný a spolehlivý zdroj především faktografických údajů k dějinám jižních Čech.³¹⁷ Už v roce 1930 byla důvěryhodnost profesorova díla prověřena. Karl Kratochwil a Alois Meerwald ve svém *Heimatbuchu*³¹⁸ čerpali z mnohých prací R. Huyera. V 70. letech bylo profesorovo dílo náležitě vytěženo v rámci zpracování knihy *Budweis : Budweiser und Stritschitzer*

³¹² Franz Hübler se narodil 25. února 1845 v Chomutově, zemřel 15. prosince 1931 ve Štýrském Hradci, v letech 1868–1875 byl profesorem na německém gymnáziu v Českých Budějovicích, v letech 1875–1908 profesorem na vyšší reálce v Liberci, věnoval se zejména dějinám severních Čech. Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny, autor Jan Mareš, heslo Franz Hübler, přístupné online: [http://www.kohoutikriz.org/data/w_huble.php, odkaz funkční k 9. březnu 2013].

³¹³ Matthias Pangerl se narodil 10. března 1834 v Hodňově, zemřel 14. ledna 1879 v Arco (Itálie), od roku 1859 pořádal klášterní archivy ve Štýrsku, od roku 1866 pracoval ve schwarzenberském archivu ve Vídni, od roku 1875 byl profesorem pomocných věd historických na univerzitě v Praze, zabýval se dějinami Vítkovců, klášterů Vyšší Brod a Zlatá Koruna. Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny, autor Jan Mareš, heslo Matthias Pangerl, přístupné online: [http://www.kohoutikriz.org, odkaz funkční k 18. červenci 2013].

³¹⁴ *Die Budweis-Linzer Pferdeisenbahn*, *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 31, 1892/1893, s. 75–92, 157–183; 32, 1893/1894, s. 77–88, 170–193. Konešpřežní železnice byla postavena podle návrhu Františka Antonína Gerstnera (1795–1840) v letech 1825–1832, vedla z Českých Budějovic do Lince. D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 18. Blíže k osobnosti F. A. Gerstnera *Encyklopedie*, s.140.

³¹⁵ *Zur Geschichte der ersten Judengemeinde in Budweis*, *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 49, 1910/1911, s. 216–232, 348–369.

³¹⁶ *Die religiösen Verhältnisse von Rudolfsstadt und Budweis im 16. und 17. Jahrhundert*, *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 60, 1922, s. 220–276. Českobudějovičtí měšťané se hlásili ke katolické víře, obyvatelé horního města Rudolfova k luteránské víře. D. KOVÁŘ, *Budějovický poutník*, s. 15.

³¹⁷ Články, které Huyer napsal v závěru života, vznikly na základě jeho starších poznámek z archivu a částečně podle paměti, proto už nedosahují odborných kvalit a je potřeba k nim dnes přistupovat velice kriticky.

³¹⁸ Karl KRATOCHWIL – Alois MEERWALD (edd.), *Heimatbuch der Berg- und Kreisstadt Böhmisches Budweis mit einer Sammlung von alten und neueren Sagen*, Budweis 1930. Více k této publikaci a jejímu spíše beletristickému charakteru *Encyklopedie*, s. 156.

Sprachinsel,³¹⁹ kterou vydal Karl Adalbert Sedlmeyer.³²⁰ V současné době čerpá z Huyerova díla mnoho historiků zabývajících se dějinami města a okolí, z profesorových poznatků vychází také několik hesel *Encyklopedie Českých Budějovic*.

Odbornou hodnotu Huyerova díla snižuje skutečnost, že většina jeho prací vyšla jako novinové články, k nimž není možné připojit poznámkový aparát. Avšak samostatné publikace opatřené poznámkovým aparátem svědčí o Huyerově odborném rozhledu. Profesor vycházel z dochovaných pramenů, které vyhledával nejen v českobudějovickém archivu, ale i v archivech v Českém Krumlově, Nových Hradech a Třeboni. Jako archivář byl také v kontaktu se Zemským archivem království Českého, Muzeem království Českého a hornorakouským zemským archivem, odkud si půjčoval archiválie. Huyer ukotvil své práce i historiograficky. Mezi použitými zdroji pravidelně uváděl například Archiv český, Codex iuris municipalis regni Bohemiae a Časopis Českého musea. Dílo Reinholda Huyera lze řadit k popisnému dějepisectví, třídil a analyzoval prameny, zjišťoval a reprodukoval historické fakty, ale nezabýval se koncepcí dějin.³²¹

3.4. Huyerův podíl na sepsání obecních kronik

Po roce 1920, kdy byl vydán zákon, jenž nařizoval obcím vést kroniky,³²² profesor Huyer pomohl se sepsáním několika z nich. Tehdy ještě samostatné obci Čtyři Dvory³²³ zapůjčil profesor své poznámky k dějinám nejstarších tamních usedlostí, které získal během vlastního bádání a za něž se mu dostalo na stránkách kroniky pěkného

³¹⁹ Karl Adalbert SEDLMEYER, *Budweis : Budweiser und Stritschitzer Sprachinsel*, Miesbach 1979.

³²⁰ Karl Adalbert Sedlmeyer se narodil 1. dubna 1903 v Českých Budějovicích, zemřel 14. března 1988 v Brannenburgu (Bavorsko), vystudoval českobudějovické německé gymnázium, poté studoval v Praze, ve Vídni, ve Vratislavi a v Mnichově, po odsunu učil na německých vysokých školách, v Německu založil Budějovické muzeum a zasloužil se o vydání knihy *Budweis : Budweiser und Stritschitzer Sprachinsel*, která navázala na Kratochvilův a Meerwaldův *Heimatbuch*. Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny, autor Jan Mareš, heslo Karl Adalbert Sedlmeyer, přístupné online: [http://www.kohoutikriz.org/data/w_sedlm.php, odkaz funkční k 20. červenci 2013].

³²¹ F. KUTNAR – J. MAREK, *Přehledné dějiny*, s. 373.

³²² TAMTÉŽ, s. 248.

³²³ *Encyklopedie*, s. 86.

poděkování.³²⁴ Dále zapůjčil potřebné materiály k sepsání kronik, například obcím Roudné³²⁵ a Cetviny.³²⁶

Huyer sám napsal v roce 1925, kdy si užíval zaslouženého odpočinku na Dobré Vodě u Nových Hradů, měl dostatek času a zájem předat nabyté vědomosti budoucím generacím, celou kroniku pro Malonty. Pojednání o historii obce ležící nedaleko Českého Krumlova začal jejím založením německými kolonisty ve 14. století. Pokračoval dějinami obce v 15. a 16. století, kdy vlastnili Malonty Rožmberkové, dále se soustředil na pobělohorské období, kdy se obec dostala do rukou hraběte Buqoye. Neopomněl ani historii zdejšího kostela, fary, školy a dovedl dějiny obce až do počátku 20. století.³²⁷

³²⁴ Obecní kronika Čtyři Dvory 1923–1949. SOA Třeboň, fond Obecní kroniky, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?id=203&lang=cs>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

³²⁵ Kronika obce Roudné 1920–1924. TAMTÉŽ, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1keornc&id=541>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

³²⁶ Obecní kronika Cetviny (1325) 1924–1937 (1938). TAMTÉŽ, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=462&page=1&search=cetviny&sst=1&dates=&searchtype=0&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

³²⁷ Pamětní kniha Malonty (1283) 1925 (1927). TAMTÉŽ, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=3&id=629&page=1&search=malonty&sst=1&dates=&searchtype=0&searcharch=&allwords=>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

Závěr

Předkládaná bakalářská práce si kladla za cíl zachytit životní osudy profesora, městského archiváře a regionálního historika Reinholda Huyera. Ačkoliv se jeho obsáhlé dílo zařadilo mezi cenné a vyhledávané zdroje faktografických údajů k dějinám Českých Budějovic a okolí, nebyla jeho osobě doposud věnována náležitá pozornost.

Reinhold Huyer byl osobností velice aktivní, vychoval sedm dětí, několik let učil na budějovických německých školách a našel dostatek času i na své zájmy – historii a hudbu. Nelze opomenout ani jeho dlouholetou činnost v archivu, kde zregestoval mnoho písemností. Díky funkci městského archiváře byl také v kontaktu s významnými historiky, například s Františkem Dvorským, Jaromírem Čelakovským a Bedřichem Mendlem.

V úvodu práce položené badatelské otázky se podařilo zodpovědět jen částečně. Lze konstatovat, že se Huyer zapojil do společenského života ve městě, a to aktivně díky místním německým spolkům, jejichž členem se stal ihned po příchodu na jih Čech. V souvislosti s Huyerovým členstvím v předsednictvu spolku Deutscher Böhmerwaldbund však vyvstala další otázka. Jak se mladý a ve městě nový středoškolský učitel Huyer okamžitě dostal k tak významné pozici? Na tuto otázku nebyla zatím nalezena odpověď. Jednou z hypotéz je, že se mohl Huyer v Liberci, kde působil od roku 1873 jako suplent na státní reálné škole, setkat s Franzem Hüblerem, který v letech 1869–1875 vyučoval na německém gymnáziu v Českých Budějovicích a v roce 1875 odešel na libereckou vyšší reálku. Pokud se tyto dva začínající učitelé setkali, nepochybně našli mnoho společného, především zájem o historii. Huyer tak mohl získat zásadní kontakt, díky kterému možná i přišel do Českých Budějovic.

Na další v úvodu položenou otázku, zda se Huyer výrazně angažoval v česko-německém sporu ve městě, nelze odpovědět jednoznačně. Profesor se sice soustředil na dějiny města, které vytvářel především místní německý živel, ale téměř se mu podařilo vyvarovat nacionálnímu zaujetí. Soudě Huyera pouze na základě jeho díla, bylo by možné konstatovat, že proti Čechům nijak ostře nevystupoval. Ale Huyerovo členství v protičesky orientovaném spolku Deutscher Böhmerwaldbund tomuto tvrzení brání.

Odpověď na další otázku je jednodušší. Profesor se stal vyhledávaným znalcem jihočeských dějin a také schopným archivářem, který ochotně pomohl ostatním historikům, archivářům či obyčejným lidem, kteří pouze hledali své předky. Ačkoliv

Huyer nestudoval historii, svým vzácným nadšením, ctížádostí, pílí a poctivým celoživotním samostudiem dosáhl odborných kvalit. Zabýval se hospodářskými, kulturními, politickými i sociálními dějinami. Přispěl k poznání českobudějovické historické topografie, vývoje městské správy, odhalil církevní dějiny města, dějiny školství, zdravotnictví, zaznamenal mnoho významných místních osobností. Profesor Huyer věnoval celý svůj život bádání a rozhodně přispěl k poznání historie jihočeského regionu.

Předkládaná bakalářská práce nevyčerpala všechny možnosti tématu. Přestože písemná pozůstalost profesora Huyera čítá dvacet devět kartonů, materiálů k osobnímu životu se v nich nachází málo. Proto práce postrádá bližší údaje o Huyerově mládí a studiu. Práce se věnuje pouze okrajově Huyerově literární činnosti. Jelikož byl profesor plodným autorem, zanechal nebývale obsáhlé dílo, které nebylo možné v rámci této práce zpracovat, proto jsou zde zmíněny jen samostatné publikace a přehled článků v německém tisku, což by mělo sloužit jako vodítko pro další práci. Tato význačná osobnost by si rozhodně zasloužila další zpracování, které by se mohlo soustředit na Huyerovu písemnou pozůstalost, která skýtá mnoho zajímavých a cenných materiálů k dějinám města, rozebrat jeho dílo a zařadit do širších souvislostí českobudějovické historiografie.

Seznam pramenů a literatury

1. Prameny

1.1. Nevydané prameny

Státní okresní archiv České Budějovice

– Archiv města České Budějovice, Kniha evidence obyvatel, kniha F II.

– Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

– Osobní fond Reinhold Huyer (29 kartonů).

– Vyšší škola chlapecká (německá), Osobní spisy G-CH (1873–1944), Osobní spis Reinholda Huyera, inv. č. 1146, sign. 247II/4, kart. 7.

– Vyšší škola chlapecká (německá), Seznamy profesorů 1900–1924, inv. č. 1146, sign. 247II/3, kart. 6.

– Vyšší škola chlapecká (německá), Školní kronika 1848–1927, inv. č. 1146, sign. 2, kniha č. 2.

1.2. Periodika

Budweiser Kreisblatt 1893–1928

Budweiser Zeitung 1897–1938

Jihočeské listy 1928

Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 1892–1922

Waldheimat 1924–1929

1.3. Vydané prameny

ANTL, Theodor, *Průvodce po městě Třeboni a nejbližším okolí, pak stručné dějiny města toho*, Třeboň 1902.

ČAPEK, František Miroslav, *Dějiny poštovníctví v Českých Budějovicích od vzniku až po dnes*, České Budějovice 1923.

Fünfzig Jahre Deutscher Böhmerwaldbund : 1884–1934, Budweis 1934.

- HUYER, Reinhold, *Josef Schrott: ein Nachruf*, Budweis 1904.
- CHYTL, Alois, *Chytilův úplný adresář. Díl III. Obvod obchodních komor v Č. Budějovicích, v Plzni a v Chebu*, Rokycany 1915.
- JODL, Franz, *Festschrift der Deutschen Liedertafel in Budweis anlässlich ihrer 50jähr. Bestandsfeier*, Budweis 1906.
- K historii Židů v Čechách, na Moravě a v Slezsku 906 až 1620 I-II*, Praha 1906.
- KÖPL, Karl, *Urkundenbuch der Stadt Budweis in Böhmen*, Budweis 1901.
- RADA, František, *Když se psalo c. k.: Ze života Českých Budějovic na počátku století*, České Budějovice 1966.
- RADA, František, *Když se psalo T. G. M.: České Budějovice v prvním desetiletí republiky*, České Budějovice 1970.
- Satzungen des Deutschen Böhmerwaldbundes*, Budweis [193-].
- Satzungen des Gesang-Vereines Deutsche Liedertafel in Budweis*, Budweis 1903.
- WONESCH, Wenzel, *Deutsche Liedertafel in Budweis 1856–1926. Ein geschichtlicher Rückblick*, Budweis 1926.

2. Literatura

- AUGUSTA, Pavel, *Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918*, Praha 1998.
- BENEŠ, Zdeněk – KURAL, Václav (edd.), *Rozumět dějinám. Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848–1948*, Praha 2002.
- BŮŽEK, Václav, *Region v historickém diskursu*, Jihočeský sborník historický 72, 2003, s. 5–12.
- CACH, Josef – VALENTA, Josef, *Výchova a vzdělání v českých dějinách III*, Praha 1990.
- Encyklopedie Českých Budějovic*, České Budějovice 2006.
- GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan, *Velké dějiny zemí Koruny české XV. a*, Praha 2006.
- GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan, *Velké dějiny zemí Koruny české XV. b*, Praha 2007.
- HLAVÁČEK, Ivan – KAŠPAR, Jaroslav – NOVÝ, Rostislav, *Vademecum pomocných věd historických*, Jinočany 2004.
- HYNDRÁKOVÁ, Eva, *Příspěvky s jihočeskou tematikou v časopise Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen, Praha 1862–1944*, Jihočeský sborník historický 80, 2011, s. 233–259.
- CHVOJKA, Jiří, *Čestní občané města českých Budějovic*, České Budějovice 1998.
- CHVOJKA, Jiří, *Město pod Černou věží. Vyprávění z historie Českých Budějovic*, České Budějovice 1992.
- JANÁK, Jan – HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989.
- KADLEC, Jaroslav, *Jan Valerián Jirsík: biskup českobudějovický*, České Budějovice 1993.
- KÁDNER, Otakar, *Vývoj a dnešní soustava školství I*, Praha 1929.
- KING, Jeremy Rupert Nicolas, *Budweisers into Czechs and Germans. A Local History of Bohemian Politics, 1848–1948*, Princeton 2002.
- KLIMEK, Antonín, *Velké dějiny zemí Koruny české XIII*, Praha 2000.
- KLIMĚŠOVÁ, Petra, *Gymnasium J. V. Jirsíka v letech 1868–1918*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2011.
- KOBLASA, Pavel, *Krajem lesů a rybníků, Putování od města Třeboně na sever*, České Budějovice 2007.

- KOŘALKA, Jiří, *Češi v habsburské říši a Evropě 1815–1914. Sociálně-historické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích*, Praha 1996.
- KOVÁŘ, Daniel, *Budějovice před sto lety. Jihočeská metropole v roce 1900 aneb rok 1900 v jihočeské metropoli*, České Budějovice 2000.
- KOVÁŘ, Daniel, *Budějovický poutník aneb Českými Budějovicemi ze všech stran*, Praha 2006.
- KOVÁŘ, Daniel, *Muži v čele budějovické radnice*, České Budějovice 2008.
- KOVÁŘ, Daniel, *Návrat pozůstalosti archiváře Huyera do Českých Budějovic*, Jihočeský sborník historický 79, 2010, s. 257–258.
- KOVÁŘ, Daniel, *Přehled vývoje nižšího a středního školství v Českých Budějovicích*, České Budějovice 2002, nestránkováno (interní archivní pomůcka).
- KOVÁŘ, Daniel, *Reinhold Huyer, zpráva o životě archivářově*, Rodopisná revue 4, 2004, s. 5–10.
- KOVÁŘ, Daniel – KOBLASA, Pavel, *Ulicemi města Českých Budějovic. Názvy českobudějovických prostranství v minulosti a dnes*, Jelmo 1998.
- KRATOCHWIL, Karl – MEERWALD, Alois (edd.), *Heimatbuch der Berg- und Kreisstadt Böhmisches Budweis mit einer Sammlung von alten und neueren Sagen*, Budweis 1930.
- KROPÁČEK, Jiří, *Adolf Träger: 1888–1965*, České Budějovice 1980.
- KŘEN, Jan, *Dvě století střední Evropy*, Praha 2005.
- KŘEN, Jan, *Konfliktní společenství. Češi a Němci 1780–1918*, Praha 1990.
- KUTNAR, František – MAREK, Jaroslav, *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*, Praha 1997.
- MALINA, Tomáš, *Jan Valerián Jirsík: pastýř dvojjazyčného kraje*, České Budějovice 1993.
- NIKRMAJER, Leoš, *Českobudějovický pakt – pokus Augusta Zátky o místní česko-německé vyrovnání v letech 1906–1914*, Staré Budějovice 1, České Budějovice 2005.
- NOVOTNÝ, Miroslav a kol., *Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech od středověkých počátků do současnosti*, České Budějovice 2006.
- PAVEL, Jakub – ŠAMÁNKOVÁ, Eva, *České Budějovice*, Praha 1979.

- PECHA, Miloslav, *Státní převrat v Českých Budějovicích. Předpoklady, průběh a význam*, České Budějovice 1999.
- PETRÁŇ, Josef, *Nástin dějin filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze*, Praha 1983.
- PLETZER, Karel – ŠEDA, Oldřich, *Městské i měšťanské pivovarství a dvě stě let Prvního českobudějovického pivovaru Samson*, České Budějovice 1995.
- PRAJER, Tomáš, *Dějiny cisterciáckého kláštera Vyšší Brod v první polovině 20. století*, diplomová práce, Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2007.
- ŘEZNÍČKOVÁ, Kateřina, *Študáci a kantoři za starého Rakouska. České střední školy v letech 1867–1918*, Praha 2007.
- SEDLMEYER, Karl Adalbert, *Budweis : Budweiser und Stritschitzer Sprachinsel*, Miesbach 1979.
- SEIBT, Ferdinand, *Německo a Češi. Dějiny jednoho sousedství uprostřed Evropy*, Praha 1996.
- SMETANOVÁ, Jiřina, *Zátkovo státní reálné gymnázium v Českých Budějovicích v letech 1884–1914*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2012.
- STERNECK, Tomáš, *Mezi měšťany a šlechtou: dějiny rodu Daublebských ze Sternecku*, Brno 2009.
- SVOBODA, Rudolf, *Jan Prokop Schaaffgotsche, první biskup českobudějovický*, Brno 2009.
- ŠABLICA, Stanislav, *František Miroslav Čapek – život a dílo historika amatéra*, bakalářská práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2013.
- TALÍŘ, Vladimír, *Deníky Josefa Taschka (1914–1920)*, bakalářská práce, Historický ústav, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2009.
- TAYLOR, Alan John Percivale, *Poslední století habsburské monarchie. Rakousko-Uhersko v letech 1809–1918*, Brno 1998.
- THONOVÁ, Markéta, *Německý tisk v Českých Budějovicích na přelomu 19. a 20. století. Budweiser Zeitung a Budweiser Kreisblatt*, diplomová práce, Historický ústav,

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 1998.

URBAN, Otto, *Česká společnost 1848–1918*, Praha 1982.

VESELÁ, Zdenka, *Česká střední škola od národního obrození do druhé světové války*, Praha 1972.

VOTRUBA, Jan, *Spolkový život v Českých Budějovicích v první polovině 20. století*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2005.

ZÁLOHA, Jiří, *Valentin Schmidt – život a dílo*, Jihočeský sborník historický 66–67, 1997–1998, s. 173–174.

ZEMANOVÁ, Ivana, *První desetiletí ČSR ve světle dvou jazyků českobudějovického tisku. Česko-německá komparace*, diplomová práce, Historický ústav, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2011.

3. Internetové zdroje

Databáze Německé národní knihovny:

[<https://portal.dnb.de/opac.htm;jsessionid=74515831E373181EE580C597B2B32E25.pod-worker5?method=showSendResult¤tResultId=atr%3D126549885%26any>, odkaz funkční k 19. květnu 2013].

Digitální archiv SOA Litoměřice, fond Sběrka matrik Severočeského kraje:

[http://matriky.soalitomerice.cz/matriky_lite/MenuBar.action;jsessionid=01C583CC2CF2C1059087C1F7C27873D9, odkaz funkční k 12. červenci 2013].

Digitální archiv SOA Třeboň, fond Sběrka matrik Jihočeského kraje (matriky narozených, zemřelých, oddaných), fond Sčítání lidu, fond Obecní kroniky:

[<http://digi.ceskearchivy.cz/>, odkaz funkční k 12. červenci 2013].

Katalog Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích:

[http://katalog.cbvk.cz/arl-cbvk/cs/detail-cbvk_us_auth-m0185061-Wonesch-Wenzel-18681934/?disprec=1&iset=1, odkaz funkční k 28. červnu 2013].

Kohoutí Kříž: šumavské ozvěny:

[<http://www.kohoutikriz.org/index.php>, odkaz funkční k 12. červenci 2013].

Oficiální web města Počátky:

[http://www.pocatky.cz/pages/index.php?pg=sect§=28&l=2&sub=12&id_title=62, odkaz funkční k 28. dubnu 2013].

Světový knihovní katalog WorldCat:

[http://www.worldcat.org/search?q=au%3AHuyer%2C+Reinhold&fq=&dblist=638&start=11&qt=page_number_link, odkaz funkční k 19. květnu 2013].

Seznam příloh

1. Textová příloha

Bibliografie prací Reinholda Huyera vztahujících se k jižním Čechám

Zdroj: Daniel KOVÁŘ, *Reinhold Huyer, zpráva o životě archivářově*, Rodopisná revue 4, 2004, s. 7–10 (upraveno).

Poznámka: Nejedná se o kompletní bibliografii prací R. Huyera, jsou zde uvedeny pouze práce, které se vztahují k jižním Čechám a jejichž přesné citace se podařilo doposud ověřit. Mnohé články vyšly také jako separátní tisky.

2. Obrazové přílohy

Příloha č. 1 Profesor Reinhold Huyer

Zdroj: Soukromý archiv PhDr. Daniela Kováře.

Příloha č. 2 Střelnická ulice, v níž žila rodina Huyerova

Zdroj: SOkA České Budějovice, Sběrka J. Dvořáka, inv. č. 34, sign. XXXIV. (1–9), kartotéka č. 2 (P2).

Příloha č. 3 Ukázka podpisu Reinholda Huyera

Zdroj: SOkA České Budějovice, fond Archiv města České Budějovice, Spisová manipulace 1869–1928, sign. 3 1/10-3, kart. 35.

Příloha č. 4 Úmrtní oznámení

Zdroj: Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 30, s. 12.

Příloha č. 5 Poděkování rodiny za projevy soustrastí

Zdroj: Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 32, s. 12.

Příloha č. 6 C. k. německá státní vyšší reálná škola

Zdroj: SOkA České Budějovice, Sběrka J. Dvořáka, inv. č. 34, sign. XXXIV. (1–9), kartotéka č. 2 (P2).

Příloha č. 7 Německý dům

Zdroj: SOkA České Budějovice, Sběrka J. Dvořáka, inv. č. 42, sign. XLII. (1–16), kartotéka č. 3 (P3).

Příloha č. 8 Radnice a Samsonova na pohlednici z počátku 20. století

Zdroj: SOkA České Budějovice, Sběrka J. Dvořáka, inv. č. 10, sign. X. (1–62), kartotéka č. 1 (P1).

Příloha č. 9 Radnice, ve které sídlil českobudějovický archiv

Zdroj: SOkA České Budějovice, Sběrka fotek, řada místopisná, sign. K571.

Příloha č. 10 Hlavička novin Budweiser Zeitung, do nichž R. Huyer pravidelně přispíval

Zdroj: Budweiser Zeitung 65, 1926, č. 53.

Příloha č. 11 Hlavička měsíčníku Waldheimat, do nějž R. Huyer pravidelně přispíval

Zdroj: Waldheimat 4, 1927, č. 3.

Příloha č. 12 Hlavička novin Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen, do nichž R. Huyer několikrát přispěl

Zdroj: Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 31, 1892/1893, sešit č. 1.

Příloha č. 13 Obálka knihy Geschichte des Bräuwesens in Budweis. Eine Festschrift zum hundertjährigen Bestande des Bürgerlichen Bräuhauses

Zdroj: Reinhold HUYER, *Geschichte des Bräuwesens in Budweis. Eine Festschrift zum hundertjährigen Bestande des Bürgerlichen Bräuhauses*, Budweis 1895, 370 s.

Příloha č. 14 Titulní strana knihy Regentenbesuche in Budweis (1265–1895): zum 50jährigen Regierungsjubiläum Sr. Maj. des Kaisers Franz Joseph I.; als Erinnerung an die Kaisertage vom 1. bis 4. September 1895

Zdroj: Reinhold HUYER, *Regentenbesuche in Budweis (1265–1895): zum 50jährigen Regierungsjubiläum Sr. Maj. des Kaisers Franz Joseph I.; als Erinnerung an die Kaisertage vom 1. bis 4. September 1895*, Budweis 1898, 192 s.

Příloha č. 15 Obálka knihy Geschichte des Postwesens in Budweis

Zdroj: Reinhold HUYER, *Geschichte des Postwesens in Budweis*, Budweis b. d. [1918], 56 s.

Příloha č. 16 Poděkování R. Huyerovi v obecní kronice Čtyř Dvorů

Zdroj: Obecní kronika Čtyři Dvory 1923–1949. SOA Třeboň, fond Obecní kroniky, přístupné online: [<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?id=203&lang=cs>, odkaz funkční k 29. červnu 2013].

1. Textová příloha

Bibliografie prací Reinholda Huyera vztahujících se k jižním Čechám

Samostatné publikace

Aus Alt Budweis. I. Die Wiesenmühle. II. Der Samsonbrunner, Budweis 1898, 49 s.

Geschichte des Armeninstitutes und des Krankenhauses der Stadt Budweis, Budweis 1913, 112 s.

Geschichte des Bräuwesens in Budweis. Ein Festschrift zum hundertjährigen Bestande d. Bürgerlichen Bräuhauses, Budweis 1895, 370 s.

Geschichte des Postwesens in Budweis, Budweis b. d. [1918], 56 s.

Regentenbesuche in Budweis (1265–1895): zum 50jährigen Regierungsjubiläum Sr. Maj. des Kaisers Franz Joseph I.; als Erinnerung an die Kaisertage vom 1. bis 4. September 1895, Budweis 1898, 192 s.

Zur Geschichte der ersten Judengemeinde in Budweis, Prag 1911, 40 s.

Budweiser Kreisblatt

Budweis im Jahre 1798, Budweiser Kreisblatt 47, 1898, č. 1, s. 1–2; č. 2, s. 1–2.

Das Jahr 1848 in Budweis. I. Die Wahlen für die Reichstage in Wien und Kremsier, Budweiser Kreisblatt 47, 1898, č. 31; č. 32.

Das Jahr 1848 in Budweis. II. Die Wahl für die Nationalversammlung in Frankfurt, Budweiser Kreisblatt 47, 1898, č. 36; č. 37.

Das Jahr 1848 in Budweis. III. Militärisches, Budweiser Kreisblatt 47, 1898, č. 40.

Das Jahr 1848 in Budweis. IV. Die Gründung der Bürgerschule, Budweiser Kreisblatt 47, 1898, č. 41.

Das Jahr 1848. Der letzte „Bürgermeister“ und „Gemeindenvorstand“, Budweiser Kreisblatt 47, 1898, č. 39; č. 49.

Der Stadthurm und die Stadtuhr, Budweiser Kreisblatt 42, 1893, č. 77, s. 1–3.

Franz Josef der I. in Budweis, Budweiser Kreisblatt 65, 1916, č. 95, s. 2–3.

Geschichte des Stadtturmes. I. Der Stundturm, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 22, s. 2–3.

Geschichte des Stadtturmes. II. Das Sanktustürml, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 23, s. 2–3.

Geschichte des Stadtturmes. III. Der hohe Stadtturm, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 24, s. 2; č. 26, s. 2–4; č. 28, s. 2.

Geschichte des Stadtturmes. IV. Die Turmuhr, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 29, s. 2–3; č. 30, s. 2–3.

Geschichte des Stadtturmes. V. Die Glocken, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 31, s. 2; č. 32, s. 2–3; č. 33, s. 2.

Geschichte des Stadtturmes. VI. „Turnermeister“ und „Turnergesellen“, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 35, s. 2; č. 36, s. 2–3; č. 37, s. 2–3; č. 38, s. 2; č. 40, s. 2–3; č. 44, s. 2–3; č. 45, s. 2–3.

Josef Schrott, Budweiser Kreisblatt 53, 1904, č. 75, s. 1–3; č. 76, s. 1–3.

Schnee und Eis von 1408 bis 1900, Budweiser Kreisblatt 66, 1917, č. 13, s. 2–4; č. 14, s. 2–4.

Synagoge und Kapelle der hl. Margarete, Budweiser Kreisblatt 57, 1908, č. 32, s. 2–3.

Zur Geschichte des Buchdruckerei- und Zeitungswesens in Budweis, Budweiser Kreisblatt 51, 1902, č. 1, s. 1–3; č. 2, s. 2–3; č. 3, s. 3–4.

Zur 100jährigen Gedenkfeier des Budweiser Stadttheaters, Budweiser Kreisblatt 68, 1919, č. 99, s. 1–3.

Zwei Pestordnungen aus alter Zeit (1582 und 1679), Budweiser Kreisblatt 48, 1899, č. 1, s. 1–2; č. 2, s. 1–2.

Budweiser Zeitung

Bischof Schaaffgotsche und Bürgermeister Andreas Schmidt, Budweiser Zeitung 59, 1920, č. 92, s. 1–4.

Budweis um das Jahr 1813, Budweiser Zeitung 52, 1913, č. 79, s. 9; č. 84, s. 8–9; č. 86, s. 9; č. 87, s. 8–9; č. 88, s. 8–9.

Budweis und Brüx, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 82, s. 1–3.

Budweis und die zur Aufteilung bestimmtem Höfe, Budweiser Zeitung 62, 1923, č. 17, s. 1–2; č. 18, s. 1–4.

- Das Budweiser Rathaus*, Budweiser Zeitung 59, 1920, č. 84, s. 1–3; č. 85, s. 1–3.
- Das Handwerk der Budweiser Tuchmacher bis 1600*, Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 25, s. 1–3; č. 26, s. 2–3.
- Das hundertjährige Jubiläum des Stadttheaters in Budweis*, Budweiser Zeitung 58, 1919, č. 98, s. 1–3; č. 99, s. 1–3; 59, č. 1, s. 1–3.
- Das „Sanktusturm“ auf dem Priesterchore der Dompfarrkirche*, Budweiser Zeitung 51, 1912, č. 82, s. 5–7.
- Der Bergbau auf dem Budweiser Gelände*, Budweiser Zeitung 64, 1925, č. 62, s. 1–4.
- Der Landtag von 1614 und die Kirche St. Anna*, Budweiser Zeitung 62, 1923, č. 68, s. 1–4; č. 69, s. 1–3.
- Der Umguss der Pfarrthurmglöcken in Budweis i. J. 1723*, Budweiser Zeitung 36, 1897, č. 103, s. 1–4.
- Die Budweiser Dominikaner und das Stadtwappen*, Budweiser Zeitung 38, 1899, č. 64, s. 1–3.
- Die Chronisten der Stadt Budweis*, Budweiser Zeitung 65, 1926, č. 9, s. 1–3; č. 15, s. 1–3; č. 32, s. 1–3; č. 44, s. 1–3; č. 56, s. 1–4; č. 77, s. 1–3; č. 92, s. 1–3; č. 93, s. 2–3.
- Die Familie Lanna und die Salzschiifahrt*, Budweiser Zeitung 61, 1922, č. 21, s. 1–4.
- Die Friedhöfe in Budweis*, Budweiser Zeitung 60, 1921, č. 88, s. 1–3; č. 89, s. 1–4.
- Die Gojauer Wallfahrt*, Budweiser Zeitung 66, 1927, č. 51, s. 1–4.
- Die Kirche zu St. Johann und Prokop in der Budweiser Altstadt*, Budweiser Zeitung 61, 1922, č. 61, s. 1–5.
- Die „Leitmanitzer“ oder „Fürstenmühle“*, Budweiser Zeitung 65, 1926, č. 62, s. 1–3.
- Die protestantische Kirche in Kaplitz*, Budweiser Zeitung 62, 1923, č. 98, s. 1–4.
- Die Sage vom „Irrstein“ und ihre geschichtliche Unterlage*, Budweiser Zeitung 49, 1910, č. 4, s. 1–5.
- Die Sct. Wenzelskrone in Budweis (1631–1635)*, Budweiser Zeitung 50, 1911, č. 80, s. 2–3.
- Die Schiffbarmachung der Moldau*, Budweiser Zeitung 59, 1920, č. 50, s. 1–4.

- Die Teichwirtschaft der Stadt Budweis im 16. Jahrhunderte*, Budweiser Zeitung 66, 1927, č. 59, s. 2–6.
- Don Balthasar de Marradas und die Stadt Budweis*, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 66, s. 1–4; č. 67, s. 1–4.
- Ein historisches Haus*, Budweiser Zeitung 47, 1908, č. 32, s. 1–2.
- Ein Mord vor 350 Jahren*, Budweiser Zeitung 64, 1925, č. 55, s. 1–2.
- Eine Rathswahl in Budweis vor 200 Jahren*, Budweiser Zeitung 37, 1898, č. 97, s. 1–3; č. 98, s. 1–3.
- Eine Teufelsbeschwörung in Budweis im Jahre 1708*, Budweiser Zeitung 60, 1921, č. 38, s. 1–4.
- Erinnerungen an das Jahr 1809*, Budweiser Zeitung 48, 1909, č. 61, s. 1–5; č. 62, s. 1–4; č. 63, s. 1–4; č. 64, s. 1–4; č. 65, s. 1–5.
- Fasching*, Budweiser Zeitung 61, 1922, č. 15, s. 1–3.
- Franz von Sterneek*, Budweiser Zeitung 54, 1915, č. 51, s. 1–3; č. 52, s. 7–8; č. 53, s. 6; č. 54, s. 7; č. 55, s. 7.
- Gauendorf*, Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 6, s. 1–4.
- Geschichtliches über die Verbindung der Moldau mit der Donau*, Budweiser Zeitung 40, 1901, č. 26, s. 9–10; č. 28, s. 1–4; č. 29, s. 1–4; č. 30, s. 1–3.
- Hackelhöf und seine Schule*, Budweiser Zeitung 61, 1922, č. 69, s. 1–4.
- „Jak bývala města Č. Krumlov, Chomutov a Žatec německými.“ (Wie Krumau, Komotau und Saaz ehemals deutsch waren.)*, Budweiser Zeitung 52, 1913, č. 19, s. 1–4.
- Joachim Rudner, Orgelbauer in Budweis*, Budweiser Zeitung 58, 1919, č. 62, s. 1–3.
- Kurze Geschichte vom Dürrenfellern*, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 21, s. 1–3.
- Miszellen aus dem Budweiser Stadtarchive*, Budweiser Zeitung 39, 1900, č. 39, s. 7; č. 40, s. 8.
- Palmsonntag und Karfreitag*, Budweiser Zeitung 61, 1922, č. 28, s. 1–4.
- Plawnitz*, Budweiser Zeitung 62, 1923, č. 54, s. 1–3.
- Rudolfstadt und seine Schule*, Budweiser Zeitung 59, 1920, č. 15, s. 1–3; č. 16, s. 1–4.
- Urtinowitz und Wstuhi*, Budweiser Zeitung 66, 1927, č. 81, s. 1–4.
- Von den Schosshöfen der Stadt Budweis*, Budweiser Zeitung 66, 1927, č. 11, s. 1–6.

Von der Budweis-Linzer Pferdeisenbahn, Budweiser Zeitung 37, 1898, č. 78, s. 1–4.

Wallenstein und Budweis, Budweiser Zeitung 67, 1928, č. 41, s. 2–4; č. 42, s. 1–3.

„*Wasserturm*“ und „*Samsonbrunnen*“, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 97, s. 1–3.

„*Zum goldenen Hirschen*“, Budweiser Zeitung, Jubiläums-Festnummer, 1912, s. 18–20.

Zum Neubaue der Budweiser Sparkasse, Budweiser Zeitung 52, 1913, č. 10, s. 2–3; č. 11, s. 2–3.

Zur Abtragung des Hauses Nr. 129 in der Landstrasse, Budweiser Zeitung 66, 1927, č. 26, s. 1–3.

Zur Aufteilung der Frauenberger Höfe, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 41, s. 1–3.

Zur Baugeschichte der Budweiser Pfarrkirche (Eine Richtigstellung), Budweiser Zeitung 51, 1912, č. 83, s. 13–14.

Zur Erinnerung an F. J. Zink, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 13, s. 2–3.

Zur Geschichte der Budweiser Fleisshackerzunft, Budweiser Zeitung 63, 1924, č. 52, s. 1–3.

Zur Geschichte der Budweiser Salzmagazine, Budweiser Zeitung 39, 1900, č. 40, s. 1–4; č. 41, s. 1–4.

Zur Geschichte der Budweiser Zünfte, Budweiser Zeitung 64, 1925, č. 25, s. 1–3; č. 26, s. 1–3.

Zur Geschichte der Glockengiesserekunst in Südböhmen, Budweiser Zeitung 58, 1919, č. 96, s. 1–3.

Zur Geschichte des Hauses Nro. 149 (Landstrasse), Budweiser Zeitung 47, 1908, č. 66, s. 1–4; č. 67, s. 1–3.

Zur Geschichte des Stadthauses Nro. 10 (Mallner), Budweiser Zeitung 49, 1910, č. 33, s. 1–2; č. 35, s. 1–4; č. 36, s. 1–3; č. 39, s. 1–4; č. 41, s. 1–4; č. 45, s. 1–3; č. 46, s. 1–3; č. 47, s. 1–4; č. 49, s. 1–4; č. 50, s. 1–4.

Zur Glockenweihe in der Altstädter Kirche, Budweiser Zeitung 66, 1927, č. 46, s. 1–2.

Zur Neubenennung der Gassen, Budweiser Zeitung 60, 1921, č. 73, s. 1–4; č. 74, s. 1–3.

Zur Schulgeschichte Südböhmens, Budweiser Zeitung 62, 1923, č. 44, s. 1–4.

Zur Uebertragung der „Skt. Johannesstatue vor dem Krummauer Tore“, Budweiser Zeitung 65, 1926, č. 38, s. 1–3.

Zwei Budweiser Sagen, Budweiser Zeitung 59, 1920, č. 102, s. 1–3.

„V hornictví“, Budweiser Zeitung 41, 1902, č. 26, s. 1–5.

Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen

Die Budweis-Linzer Pferdeisenbahn, Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 31, 1892/1893, s. 75–92, 157–183; 32, 1893/1894, s. 77–88, 170–193.

Die religiösen Verhältnisse von Rudolfstadt und Budweis im XVI. und XVII. Jahrhundert, Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 60, 1922, s. 220–276.

Zur Geschichte der ersten Judengemeinde in Budweis, Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 49, 1910/1911, s. 216–232, 348–369.

Waldheimat

Budweis als befestigte Stadt, Waldheimat 4, 1927, č. 11, s. 171–174.

Das Fischertor (Mühltor) in Budweis, Waldheimat 4, 1927, č. 2, s. 34.

Das Scheitholzschwemmen auf der Maltsh, Waldheimat 5, 1928, č. 6, s. 84–86.

Der Spielhayblturm in Budweis, Waldheimat 4, 1927, č. 1, s. 16–18.

Der Wallfahrtsort Brünnl, Waldheimat 4, 1927, č. 3, s. 53–55.

Die Budweis-Linzer Pferdeisenbahn, Waldheimat 1, 1924, č. 6, s. 84–87.

Die Holzschwemme auf der Moldau, Waldheimat 5, 1928, č. 3, s. 37–40.

Die Wenzelskrone in Budweis, Waldheimat 6, 1929, č. 9, s. 133–137.

Glashütten des 16. Jahrhunderts im böhmisch-österreichischen Grenzwalde, Waldheimat 6, 1929, č. 5, s. 65–68.

Gratzen, Waldheimat 2, 1925, č. 8, s. 117–121.

Teufelsaustreibungen, Zauberinnen und abergläubische Leute, Waldheimat 2, 1925, č. 1, s. 15–16.

Publikace v ostatních periodikách

Deutsche Arbeit, Budweiser Heft, Praha 1905, s. 541–562.

Die Münzstätte in Budweis und der Rudolfstädter Bergbau, Numismatische Zeitschrift 19, 1926, s. 123–126.

Magister Christian Ignaz Wander aus Reichenberg an der Budweiser lateinischen Schule (1769), Mittheilungen des Vereines für Heimatkunde des Jeschken Isergaues, č. 17, s. 65–66.

Zur Geschichte der „Budweiser Madonna“, Südböhmische Volkszeitung 11, 1911, č. 9, s. 1–3; č. 10, s. 1–3; č. 11, s. 1–4; č. 12, s. 2–4.

2. Obrazové přílohy

Příloha č. 1

Profesor Reinhold Huyer

Příloha č. 2

Střelnická ulice, v níž žila rodina Huyerova

A photograph of a handwritten signature in cursive script. The text reads "Reinhold Huyer, H. H. Prof. n. Archivar".

Příloha č. 3

Ukázka podpisu Reinholda Huyera

Příloha č. 4

Úmrtní oznámení

Příloha č. 5

Poděkování rodiny za projevy soustrastí

Příloha č. 6

C. k. německá státní vyšší reálná škola

Příloha č. 7

Německý dům

Příloha č. 8

Radnice a Samsonova kašna na pohlednici z počátku 20. století

Příloha č. 9

Radnice, ve které sídlil českobudějovický archiv

Příloha č. 10

Hlavička novin Budweiser Zeitung, do nichž R. Huyer pravidelně přispíval

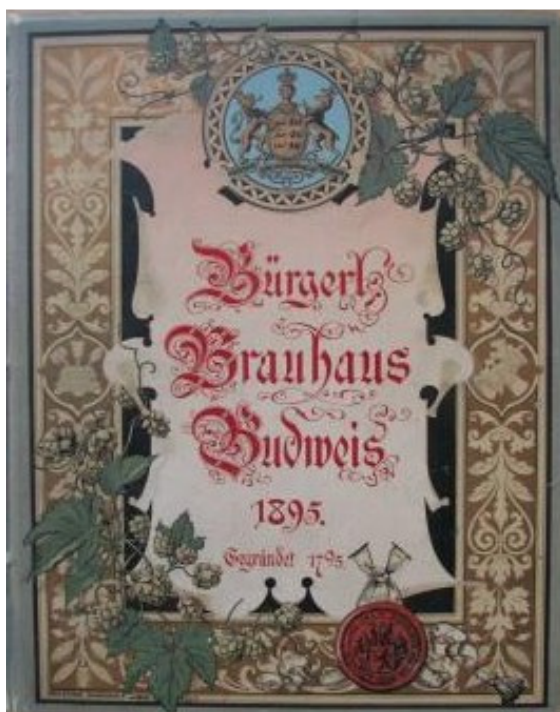
Příloha č. 11

Hlavička měsíčníku Waldheimat, do nějž R. Huyer pravidelně přispíval

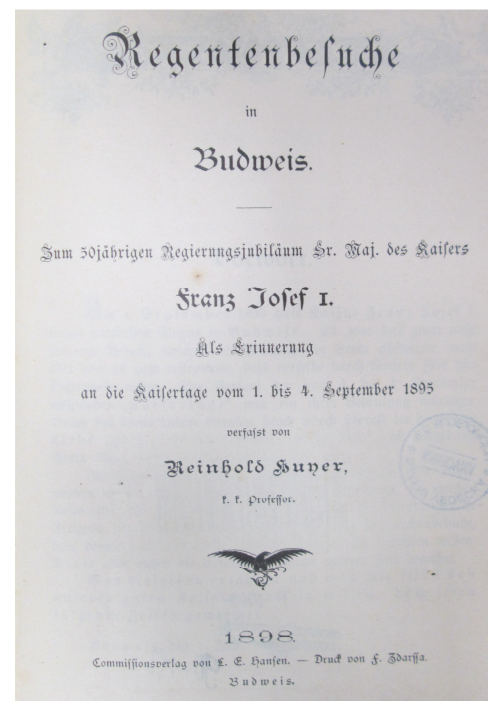
Příloha č. 12

Hlavička novin Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen, do nichž R. Huyer několikrát přispěl

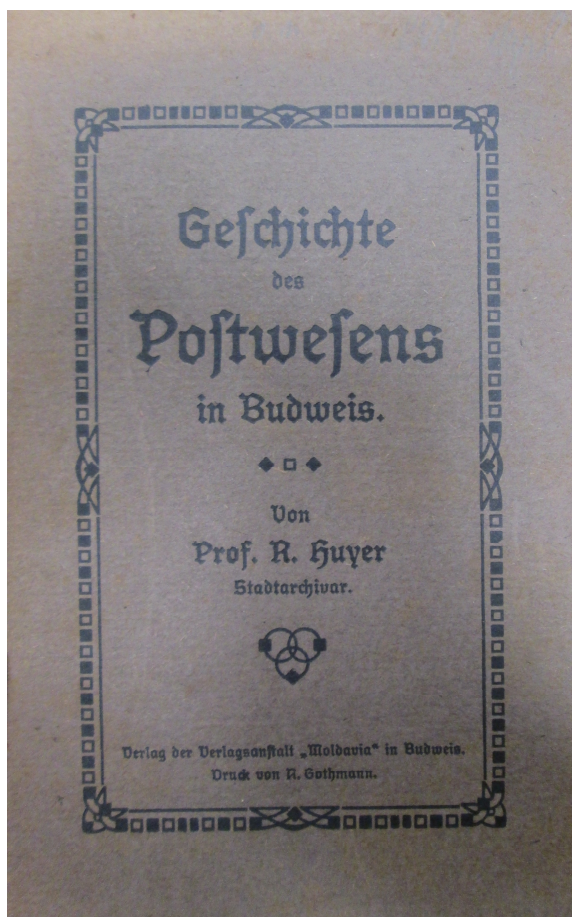
Příloha č. 13

Obálka knihy Geschichte des Bräuwesens in Budweis. Eine Festschrift zum hundertjährigen Bestande des Bürgerlichen Brauhauses

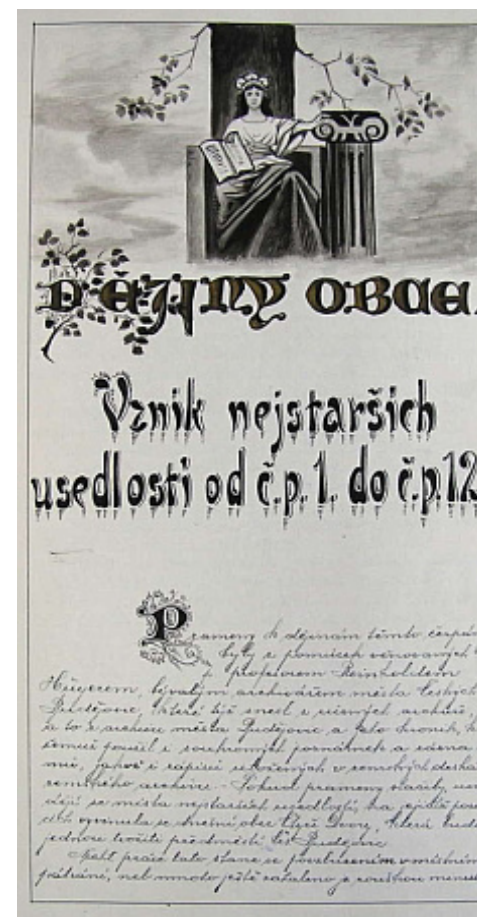
Příloha č. 14

Titulní strana knihy Regentenbesuche in Budweis (1265–1895): zum 50jährigen Regierungsjubiläum Sr. Maj. des Kaisers Franz Joseph I.; als Erinnerung an die Kaisertage vom 1. bis 4. September 1895

Příloha č. 15

Obálka knihy Geschichte des Postwesens in Budweis

Příloha č. 16

Poděkování R. Huyerovi v obecní kronice Čtyř Dvorů